

ADP "Aland adaları" modelini təklif edir

ANA XƏBƏR

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

Nº07 (3298) 20 Fevral / 2024-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

"Günay Sığorta"
vətəndaşa dəyən
zərəri qarşılıdır

Nəhəng güclər arasında dəhliz savaşı...

ABŞ və Çin arasında
toqquşmalar nələrə
səbəb olacaq?

GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

Azərbaycanda
dələduzluq halları
sürətlə artır

Əsəbəli Mustafayev: "Cəzasızlığın
qabağını almaq üçün məhkəmə
praktikası dəyişməlidir"

5

Mövqe

"Narkoman valideynlərin uşaqları
onlardan uzaqlaşdırılmalıdır"

Pərvanə Baxşəliyeva: "Tanıdığım
16-17 yaşlı bacılar analarının
narkotikindən istifadə edirdilər"

11

Şikayət

"Xanlar Vəliyevin bu
anaları məhv etməsinə
imkan verməyin"

Bakı sakin Məhəmməd Əliyev prezident
İlham Əliyevə müraciət etdi

6

Cəmiyyət

Baş Prokurorluğun "qaynar
xətt"i gecə növbəsində "yadır"?

Korrupsiya şikayətlərinin prokurorluğa
aid olmadığı bildirilir

4

Ölkə

"Qızılcaadan qorunmağın ən
yaxşı və təhlükəsiz yolu"

Nigar Cəfərova: "Peyvənd qızılcaaya qarşı
güclü immunitet yaradır və yoluxma
riskini aradan qaldırır"

15

Media

Münhen görüşlərinin
Azərbaycan üçün əhəmiyyəti...

Məhəmməd Əsədullazadə: "Paşinyanın
siyasi iradə ortaya qoya bilmədiyini
üçün Ermənistanla silah verən ölkələr
ondan hərbi təxribatlar tələb edir"

8-9

Cəmiyyət

Düymə ilə hürən
küçük və "quru"
təzək əhvalatı

4

Həbsxanadan növbəti məktub

Günahsız olaraq 8 il həbs cəzası aldığını iddia
edən məhbusdan ölkə başçısına müraciət

Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətinin 9 saylı
Cəzaçəkmə Müəssisəsində cəza çəkən Məmmədov
Ədalət Məhərrəm oğlu tərəfindən "Hürriyyət"
in redaksiyasına növbəti şikayət məktubu daxil
olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyev-
və müraciət edən şikayətçinin məktubunu ol-
duğu kimi dərc edirik...

2

Fakt

Rəis və müavini idarədə qumar oynadı, montyoru işdən çıxardılar

Ağcabədə sakini oğlunun qanunsuz olaraq işdən
azad edilməsi ilə bağlı ölkə başçısına müraciət etdi

Ağcabədi rayonu, N.Nərimanov küçəsi, ev 179-
da yaşayan Fətəliyev Səfər Səməd oğlu tərəfin-
dən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu
daxil olub. Oğlunun qanunsuz olaraq işdən çıxarıl-
dığını bildiren şikayətçinin məktubunu oldu-
ğu kimi dərc edirik...

7

Xəbər

ABŞ-da pedofillər ölüm hökmünə məhkum ediləcək

Ötən həftə ABŞ-ın Aydaho ştatında respublikaçı qanunvericilər uşaq zorlamasında məhkum olunan pedofilləri ölüm cəzasına məhkum edən yeni qanun qəbul ediblər. Hurriyyət.az xəbər verir ki, bu qanundan sonra demokratlar çəşqinliyə qər q olublar.

Belə ki, Nümayəndələr Palatasının 515 sayılı qanun layihəsi 57 lehinə, 11 əleyhinə səsle qəbul edilib. Yeni qanuna görə, 12 yaşından kiçik uşağa təcavüz etməkdə təqsirli bilinən hər bir pedofil güllələnmə ilə ölüm cəzasına məhkum ediləcək.

Layihənin müəllifi respublikaçı deputat Bryus Skoq ölüm cəzasının yalnız cinayətləri təkrarlayanlarla bağlı ən iyrenc hallarda tətbiq ediləcəyini söyləyib.

Qeyd edək ki, bundan sonra qanun layihəsi Komitənin müzakirəsi üçün Aydaho Senatına göndəriləcək. Respublikaçı deputat Stefani Mikelsen əvvəlcə qanun layihəsinin əleyhinə səs verib, lakin səsvermə ratifikasiya edildikdən sonra qərarını ləğv

edib. Mikelsen qərarını dəyişməsinin səbəblərini şərh etməyib. Səsvermədən əvvəl Mikelsen "Idaho Capital Sun"a açıqlayıb ki, o, iyrenc cinayətlərlə bağlı narahatlıqlarını bölüşsə də, yaxşı olar ki, Aydaho ştatının vəsaiti Ali Məhkəmə digər işlərlə bağlı qərar verənə qədər gözləniləndən sonra sərəf edilsin, necə ki, Florida ştatında da eyni məsələ ilə bağlı analoji qanunlar qəbul edilib.

"Mədəniyyətimizin dərin və qaranlıq tərəfi var və uşaqları qorumaq bizim işimizdir", - Skoq deyir. "Bəzən törədilən cinayətlər o qədər iyrenc olur ki, cəzalandırmaq məqsəduyğun olur", - deyə o, əlavə edib. Skoq eyni zamanda açıqlayıb ki, qanuna görə, ölüm hökmünün verilməsi "çox nadir" olacaq, "amma bu baş verəcək".

Xatırladaq ki, Aydaho qanunları hazırda yalnız birinci dərəcəli qətl işlərində ölüm cəzasına icazə verir. 2008-ci ildə ABŞ Ali Məhkəməsi Kennedinin Luizianaya qarşı işində qərar verdi ki, Səkkizinci Düzəliş uşaq zorlayanlar üçün ölüm cəzasını qadağan edir. Skoq Aydahodakı məsələyə

dair səhv qərar verildiyinə inandığını deyir və düşünür ki, uşaq təcavüzkarlarının cəzalandırılması indiyədək qanun müstəvisində həll edilmir.

Skoq Aydaho qanunverici orqanda deyib ki, "Kennediye qarşı Luiziana" məhkəmə işində çoxluğu təşkil edən beş hakim olmasa, hazırkı məhkəmənin uşaq təcavüzkarlarının edam edilməsi məsələsində fərqli qərar verəcəyinə inanır.

Eyni şəkildə, demokratlardan olan Con Qannon da Nümayəndələr Palatasının zalında qanun layihəsinin konstitusiyaya zidd olduğunu bildirib və Ali Məhkəmənin onu ləğv etməyəcəyini proqnozlaşdırıb.

Onu da xatırladaq ki, bir il əvvəl Aydahoda ölüm hökmü altında olan məhbusların güllələnməsinə icazə verən qanun qəbul edilib. Aydaho ştatında sonuncu dəfə 2012-ci ildə Richard Albert Leavitt öldürücü inyeksiya ilə edam edilib. Ştat fevralın 28-də silsiləvi qətl Tomas Kriki edam etməyi planlaşdırır. Krik Aydahoda edam cəzası çəkən məhkumdur və 44 ildən artıqdır ki, edamını gözləyir.

Digər məhbus, ölümcül xəstə olan Cerald Pizzuto 1985-ci ildə iki qızıl mədəncisinin qətlinə görə otuz ildir ölüm hökmü kamerasındadır. Pizzutonun edamı ötən mart ayına planlaşdırılmışdı, lakin edamlarda istifadə olunan narkotik dərmanlarla əlaqədar lazımı sənədlər olmadığı üçün təxirə salınmışdı.

Hurriyyət.az

Əyləncə səhifəsi

ABŞ-da 30 min meymunun yaşayacağı şəhər salınır

ABŞ-da tibbi tədqiqatlar üçün 30 min meymundan ibarət "mini-şəhər" yaratmaq planı əks-səda doğurub.

Hurriyyət.az xarici KİV-lərə istinadən xəbər verir ki, plana 200 hektarlıq geniş kompleksdə çoxlu sayda meymunların məskunlaşdırılması, sonra onların tibbi tədqiqatlar üçün universitetlərə və əczaçılıq şirkətlərinə göndərilməsi daxildir.

Qarşıdan gələn 20 il ərzində obyekt Cənub-Şərqi Asiyaya mənsub olan təxminən 30 000 uzunquyruqlu makakadan ibarət nəhəng meymun qrupunu 14000 insanın yaşadığı Corciya ştatının Beinbric şəhərindəki nəhəng, anbara bənzər tövlələrdə toplayacaq. Yeni 396 milyon dollarlıq dəyəri olan meymun şəhərinin sponsoru olan "Safer Human Medicine" şirkəti meymunların ciddi şəkildə təhlükəsiz şəraitdə saxlanılacağını, ətraf ərazilərə xəstəlik yaymayacağını və təzə, yerli məhsullarla qidalanacağını bildirib.

"Biz həmişə yaxınlarımızın və özümüzün həyatını xilas etmək üçün bu kritik primatlardan asılıyıq", - deyər şirkət səkinlərə

açıq məktub ünvanlayıb. Heyvan hüquqları qrupları tibbi sınaq üçün primatların yetişdirilməsinin qəddar və növlər arasındakı fərqlərə görə insanlar üçün yeni müalicə üsullarının işlənilib hazırlanmasında səmərəsiz olduğunu iddia edərək, planı ləğv etməyə çağırır. Tibbi heyvan testlərinin böyük əksəriyyəti gemiricilər üzərində aparılır, yalnız təxminən 1% primatlar üzərindədir. Lakin insanların ən yaxın qohumları üzərində təcrübələrin aparılması təcrübəsi uzun müddətdir mübahisə doğurur.

Hurriyyət.az

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyət.az

E-mail: hurriyyət@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələrin və "Futbol+ servis" mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Bu istedad sahibi Gülşən Feyziyevadır. Vətən məhəbbətli, səmimi, mehriban qız olan Gülşən Lənkəran rayonunun Veravul kənd 2 sayılı tam orta məktəbinin 10-cu sinfində oxuyur. Qalib bir ölkənin vətəndaşı olmaqla fəxr edir və gələcəkdə ona layiqli övlad olmaqdan ötrü yalnız yaxşı əməllərə sevdalanır.

Gülşənin nümunəvi davranışı, gözəl əxlaqı, saf düşüncəsi məktəbdə ona hörmət gətirib. Vətəninin müqəddəsliyinə tapınmaqla xoş gələcəyə yol alan Gülşən bütün dərslərini eyni həvəslə oxuyur, aldığı qiymətlər isə həmişə "əla" olur.

Bir də Gülşənin dil öyrənmək istedadı sanki ilahi sevgidən gəlir. Qəlbində çoxdan özünə yer edən istəyə adam heyran qalır. Dərslərini öyrəndikdən sonra bu sahədə olan kitablar əlindən yerə düşür. Məktəbdə, dostları yanında sevilir, seçilməsi bir növ bundan da irəli gəlir. Gülşən indi artıq 12 xarici

Parlayan istedad

10-cu sinifdə oxuyan Gülşən 12 dildə danışmağı bacarır

dildə fikrini rəvan şəkildə ifadə etməyi bacarır. İngilis və rus dillərini daha mükəmməl bilir. Erməni dilinə marağını soruşanda dünyaya səadət gətirən əməllərin yoluna üz tutan məktəbli qız deyir ki, düşmənin dilinə yiyələnmək indiki zamanda vacibdir. Məğlub düşmənin nəcis əməllərinə "güzgü" tutmaq üçün

onun dilini bilmək lazımdır. Həmçinin, 30 ildən sonra düşmən əsarətindən azad olunan Qarabağ haqqında məlumatları erməni dilində, internet vasitəsilə dünyaya çatdırmaq qəlbimdən keçir.

Şagirdinin bu, fitri istedadına daha çox sevinən ingilis dili müəllimi Aygün Əzimova deyir: - Sözün həqiqi mənasında Vətəninə, millətinə sevdalı olan bir qəlb sahibidir, Gülzar. Bütün öyrəndikləri doğma Azərbaycana gerekli olması üçündür. Mən ona ancaq ingilis və rus dillərini öyrətmişəm. Qalan 8 dildə danışmağı isə öz istedadı, bacarığıdır...

Gülşən yenidən söhbətə başlayır: - Asiya xalqlarının dillərini öyrənməyə çox həvəsli idim. Əvvəl Koreya dilini öyrən-

məyə başladım və çətinlik çəkəndə onun öhdəsindən gəldim. Çünki onların əlifbasını öyrənmək o qədər asan deyil, bir neçə qrupa bölünür. Onları hissə-hissə öyrəndim. Daha sonra yapon dilinə marağım yarandı... Beləcə, bir də gördüm 12 dilə sahib olmuşam. Dünya xalqlarının dilini öyrənməkdə, eyni zamanda onların fərqli mədəniyyətlərini, tarixini və insanlarını ətraflı tanımaq istəyimdirdi.

Gülşənin gələcəkdə özünə indidən seçdiyi peşə ABŞ-da təhsil alıb və poliqit, təcüməçi olub Vətəninə vicdanla xidmət etməkdir.

Bəli, hazırda parta arxasında Gülşən kimi uşaqların böyüməsi parlaq gələcəyimizdən xəbər verir.

Zəfər ORUCOĞLU

Həbsxanadan növbəti məktub

Günahsız olaraq 8 il həbs cəzası aldığını iddia edən məhbusdan ölkə başçısına müraciət

Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətinin 9 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində cəza çəkən Məmmədov Ədalət Məhərrəm oğlu tərəfindən "Hurriyyet" in redaksiyasına növbəti şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli Prezident!

Sizin məhkəmə-hüquq sistemində, hüquq-mühafizə orqanlarında apardığınız islahatlar, kadr dəyişikliyi, istintaq orqanlarında obyektivliyə riayət edilməsi, neqativ hallara, süründürməçiliyə qarşı kəskin bəyanat və göstərişləriniz ölkə ictimaiyyəti tərəfindən müsbət qarşılanırsa da, əfsuslar olsun ki, humanizm prinsiplərinizə qara kölgə salan məmurlar da yox deyil. Məhz bunun nəticəsidir ki, mənim kimi günahsız (məmurların istədiyi rüşvəti vermək imkanı olmayan, vətənpərvər kimsəsiz insanlar), zərərçəkmiş şəxslər, ağır cəza alıb türmələrdə nahaqdan əzab çəkir, öz hüquqlarının bərpası uğrunda vuruşsalar da, heç nəyə nail ola bilmirlər.

Məlumat üçün bildirim ki, 07.03.2019-cu il tarixdə bəmədə açılan saxta cinayət işi çərçivəsində birtərəfli aparılan istintaq hərəkətləri zamanı ziddiyyətli, böhtan xarakterli, sübuta yetirilə bilməyən epizodlarla şablon xarakterli tərtib edilən və günahsız həbsimə səbəb olan 16.07.2020-ci il tarixli ittiham aktında analoqu olmayan hüquq və qanun pozuntularına yol verilmişdir. İbtidai istintaq zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, saxta cinayət işində analoqu olmayan hüquq pozuntuları, özümün zərərçəkmiş və təqsirsizliyim barədə aidiyyəti üzrə Respublika Baş Prokurorluğuna yazmış olduğum 100-ə yaxın ərizə-şikayətlərimə etinasız yanaşıaraq, hal-hazırda heç bir qanuni tədbir görülməmiş, eləcə də haqlı şikayət və tələblərim nəzərə alınmayaraq, əsassız saxta ittiham müdafiə edilmişdir.

Xüsusilə vurğulayıb, diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, birinci instansiya məhkəməsindən yuxarı instansiya məhkəməsinə kimi baş tutan bütün proseslər istintaqsız keçirilib, saxta ittihamda əksini tapan sübuta yetirilə bilməyən böhtan xarakterli ifadələr dublikat şəkildə "hökmlər"ə köçürülərək, sifarişə uyğun olaraq mənə faciəsoyqırım doğuran şəkildə (özüm zərərçəkmiş olduğum halda) 8 il ağır cəza verilmişdir.

Möhtərəm Prezident!

Günahsız həbs edildiyim vaxtdan indiyədək saxta ittihamın ləğv edilməsi, böhtan xarakterli epizodlara xitam verilməsi üçün aidiyyəti üzrə bütün orqan və instansiyalara etdiyim ərizə şikayətlərimə etinasız yanaşıaraq, obyektiv tədbir görülmürsə, yuxarı instansiya məhkəməsi olan Ali Məhkəmə şikayətimi Plenioma çıxarmağa ehtiyat edirsə, deməli, yalnız Sizin müdaxilənizə ehtiyac yaranır. Odur ki, artıq 5-ci ildir rastlaşdığım qərəzli və neqativ hallardan bezərək, Avropa Məhkəməsinə və beynəlxalq məhkəmələrə deyil, bu haqsız, acınacaqlı cəzadan qurtulmaq üçün müstəsna səlahiyyət sahibi kimi Sizə müraciət edərək, bəmədə çıxarılan ədalətsiz məhkəmə hökmlərinin ləğvinə və ədalətin bərpa olunmasına göstəriş vermənizi xahiş edirəm.

Hazırladı: KƏNAN

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

ADP çıxış yolu kimi "Aland adaları" modelini təklif edir

Partiya Rusiya və Ukrayna arasındakı savaşın tez bir zamanda dayandırılmasının mümkün olduğunu bildirir

Dünən ADP İdarə Heyətinin növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hurriyyet"ə verilən məlumata əsasən, İdarə Heyəti ilk öncə ötən həftə Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan ordusunun mövqeyinin atəşə tutulması və bir əsgərimizin yaralanması hadisəsini müzakirə edib. Müzakirələr zamanı sülhə təhdid yaradan bütün əməllər qətiyyətlə pislənilib. Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasının hər iki dövlətin və xalqın o cümlədən, region dövlətlərinin maraqlarına uyğun olduğunu vurğulayan toplantı iştirakçıları, hər iki tərəfi gücdən istifadədən çəkinməyə çağırıb.

İdarə Heyəti ötən həftə andıçmə mərasimində Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq təşkilatlarla bağlı atılacaq addımlarda ilk növbədə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində səylərin davam etdiriləcəyi, bu təşkilatın Azərbaycan üçün əsas bey-

nəlxalq təşkilat və Azərbaycanın ailəsinin Türk dünyası olduğu ilə bağlı verdiyi mesajları təqdir edib. Eyni zamanda qeyd edilib ki, Azərbaycan olaraq demokratik Türk dünyasının tərəfdarı olmalı-

və dövlətinin maraqlarına uyğun olduğunu bildirib və Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin qısa müddətdə imzalanmasının vacibliyini qeyd edib.

İdarə Heyəti son zamanlar Azərbaycanın bir sıra media orqanlarında Ermənistanla qarşı müharibə ritorikasıdan istifadə olunması ətrafında da fikir mübadiləsi aparıb. Bu ritorikanın yanlış olduğunu vurğulayan müzakirə iştirakçıları qeyd ediblər ki, Azərbaycan dövləti sülh tərəfdarıdır, media vasitələri də sülhü təbliğ etməyə çalışmalıdırlar.

İdarə Heyəti Rusiya-

İdarə Heyəti ötən həftə andıçmə mərasimində Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq təşkilatlarla bağlı atılacaq addımlarda ilk növbədə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində səylərin davam etdiriləcəyi, bu təşkilatın Azərbaycan üçün əsas beynəlxalq təşkilat və Azərbaycanın ailəsinin Türk dünyası olduğu ilə bağlı verdiyi mesajları təqdir edib...

yıq. Çünki yalnız demokratik Türk dünyası Türk dövlətlərinin və xalqlarının maraqlarına uyğundur və yalnız demokratik Türk Dövlətləri Təşkilatı Avropa Birliyi kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla rəqabət apara bilər.

İdarə Heyəti ötən həftə Prezident İlham Əliyevin Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində dünyanın aparıcı dövlətlərinin rəsmiləri, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri və Almaniya Kanslərinin təşəbbüsü ilə Ermənistan rəhbərliyi ilə keçirdiyi görüşləri təqdir edib, Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh danışıqlarının Avropa və Qərbi müstəvisində davam etdirilməsi haqda təşəbbüsləri dəstəkləyib, bu təşəbbüslərin Azərbaycan xalqının

da müxalif düşərgənin liderlərindən biri sayılan Navalnının müəmmalı şəkildə həbsxanada öl-məsi hadisəsi ətrafında fikir mübadiləsi aparıb. Baş vermiş hadisədən təəssüfləndiyini bildiren toplantı iştirakçıları, bu qəti totalitar və avtoritar cəmiyyətlərdə demokratların taleyinin nümunəsi kimi dəyərləndirib və demokratiya fədailərinin siyasi qətləri ilə bağlı beynəlxalq hüquq müstəvisində tədbirlər görülməsinin vacibliyini qeyd ediblər. Eyni zamanda Azərbaycanda da həbsdə olan siyasi məhbusların həyatlarından narahatçılığını ifadə edən İdarə Heyəti hakimiyyəti ölkədə siyasi məhbusların azadlığa buraxılması istiqamətində addımlar atmağa çağırıb.

İdarə Heyəti Rusiya-

Ukrayna arasında davam edən qanlı münaqişənin son durumu ilə bağlı müzakirələr aparıb. Bu qanlı müharibənin tez bir zamanda dayandırılmasının alternativ yollarından biri kimi "Aland adaları" modelinin Krıma, Donetskiyə və Luqanskiyə təbiiq olunmasını çıxış yolu kimi göstərilib.

İdarə Heyəti Azərbaycanın quru sərhədlərinin uzun müddətdir bağlı olması ilə bağlı cəmiyyətdə yaranan narahatçılıqları bir daha müzakirə edib, hava yollarından istifadə edə bilməyən vətəndaşlar üçün quru yollarından istifadədən xüsusi imtiyazların tətbiq edilməsinin vacibliyini bildirib.

İdarə Heyəti ölkədə baş alıb gedən qiymət artımı və bahalaşma ilə bağlı da müzakirələr aparıb. Müzakirələrdə bahalaşmanın vətəndaşların var-yoxdan çıxmasına, uzaq nəticələrindən biri kimi vətəndaşların normal və keyfiyyətli qidalanmasında problemlərin ortaya çıxmasına səbəb olduğu bildirilib. Qeyd edilib ki, mövcud olan problemlərin aradan qaldırılmaması kadrın uzun müddət vəzifədə qalması, onların öz vəzifələrinin öhdəsindən gələ bilməməsi, rəhbərlik etdiyi sahə üzrə mövcud problemlərə görə məsuliyyət daşıymaması ilə bağlıdır. İdarə Heyəti hakimiyyəti ölkədə möhtəkiriyyə, monopoliyaya, süni və heç bir iqtisadi əsası olmayan qiymət artımına qarşı mübarizə aparmağa, müvafiq sahə üzrə idarəçilikdə kadr islahatlarını həyata keçirməyə, xüsusilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin fəaliyyətinin yenidən qurulması istiqamətində tədbirlər görməyə çağırıb.

KƏNAN

“Hürriyyət”in əvvəlki saylarında beynəlxalq tranzit dəhlizləri üzərindən ölkələr və bölgələr arasında gedən rəqabətin təsvirini ortaya qoymağa çalışmışdıq. Bu dəfə ABŞ-ın ərəsəyə gətirmək istədiyi Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizindən söhbət açacağıq. Hansı ki, dəhlizin cizgisi Hindistanın baş naziri Modinin BƏƏ-yə səfəri üzərindən də özünü biruzə verir. Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa iqtisadi dəhlizi regional gərginlik fonunda formalaşır. Dəhlizin ana aktyorlarından biri BƏƏ-dir. Amma ilk öncə Böyük Yaxın Şərq müstəvisində masa üzərində olan iqtisadi planlara baxaq.

Böyük Yaxın Şərq üçün bir çox iqtisadi planlar var ki, bu da özünü Süveyş kanalından dəniz daşımalarının öləzimesi fonunda Misirin arxa plana atılması ilə müşayiət olunan yeni ticarət yollarının irəli çıxmasında göstərir. Bu planları belə fərqləndirməyə dəyər:

1. Bir kəmə, bir yol - Çin 2013-cü ildə elan etdiyi təşəbbüs.
 2. Transxəzər dəhlizi (mövcud infrastrukturun inkişafı).
 3. İraq-Türkiyə yolu - layihə hələ 2010-cu ildə elan edilmişdi, Türkiyə hakimiyyəti bu barədə 2023-cü ildə daha fəal danışımağa başladı.
 4. “Qlobal Gateway” - Avropa İttifaqının təşəbbüsü, 2021.
 5. Hindistan - Yaxın Şərq - Avropa (Hindistan-Orta Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi, IMEC) - 2023.
- 2023-cü ildə Çinin “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün 10 yaşı tamam oldu. Bu müddət ərzində layihə borc tələsi kimi ciddi tənqid olundu: Çin investisiyaları ilə həyata keçirilən infrastruktur layihələri yüksək faizə məruz qaldı, hansı ki, Pekinin layihə çərçivəsində sərmayə yatırdığı ölkələrin Çinə ödəməli olduğu faizlər gündəmə gəldi. Və vəd edilən yeni iş yerlərini çinli işçilər özləri doldurdular.

Son 10 il ərzində Çin dünya üzrə nəhəng magistralın tikintisi kimi iddialı total layihələrdən uzaqlaşdı və diqqətini əsasən Afrikanın Sub-Sahara bölgəsində yerli layihələrə yönəltdi. Beləliklə, “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsü daha çox Çin şirkətlərinin bazara girməsinə imkan verən platforma kimi görünməyə başladı. Torpaq dəhlizlərinin inkişafı arxa plana keçdi, çünki Çinin ticarətinin əsas hissəsi dəniz yolu ilə həyata keçirilir.

Çin-Pakistan İqtisadi Dəhlizinin “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsündə xüsusi rolu var. Çin iqtisadiyyatı üçün əvəzolunmaz nemət olan bu dəhlizin inkişafı birbaşa təhlükəsizlik mühitindən asılıdır. Lakin Pakistanda siyasi qeyri-sabitlik hökm sürür və fevralın əvvəlində Milli Assambleyaya seçkilər zamanı ölkədə artıq bir neçə partlayış baş verib. Bu arada Pakistandan siyasi vəziyyətin qeyri-sabitlik duruma salınmasının səbəbi də buradan aydınlaşır - Çinin rahat işləməsinə imkan verməmək.

Çin-Pakistan İqtisadi Dəhlizi Çinə birbaşa Ərəb dənizinə qoşulma-

Nəhəng güclər arasında dəhliz savaşı...

ABŞ və Çin arasında toqquşmalar nələrə səbəb olacaq?

ğa imkan verir ki, bu da çatdırılma müddətlərini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Dəhliz həm də Malakka boğazına alternativ kimi irəli çıxır.

Çin hazırda neft idxalında dünyada birinci yerdədir, idxalın 60%-i Yaxın Şərqdəndir. Ümumilikdə Çinin neft idxalının 80%-i Malakka boğazından keçir. Malakka boğazının, məsələn, münaqişə səbəbi ilə bağlanma ehtimalı Çini təşvişə salır.

Buna qarşılıq, Hindistan və BƏƏ regional əlaqəni yaxşılaşdırmaq və Çinin Yeni İpək Yolu (BRI) təşəbbüsünə qarşı çıxmaq üçün Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizinin (IMEC) fəaliyyətə başlaması üçün pakt bağlayıb. Dəhliz Hindistan, BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı, İordaniya, İsrail və Avropanı birləşdirən regionun strateji və iqtisadi mənzərəsini yenidən müəyyənləşdirmək məqsədi daşıyır. Baş nazir Modinin səfəri zamanı Hindistan və BƏƏ arasında enerji, infrastruktur və rəqəmsal layihələr kimi əsas sektorları əhatə edən 10 saziş də imzalanıb. Hindistan və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında dərinləşən əlaqələri vurğulayan mühüm bir addımda BƏƏ-Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizinin (IMEC) sürətli fəaliyyətə başlaması üçün pakt bağlandı. Baş nazir Narendra Modinin BƏƏ-yə səfəri zamanı imzalanan əlamətdar saziş regional əlaqələri yaxşılaşdırmaq və Çinin “Bir kəmə, bir yol” (BRI) təşəbbüsünə güclü alternativlər yaratmaq məqsədi daşıyır.

Baş nazir Modi ilə BƏƏ prezidenti Şeyx Mohammed bin Zayed Əl-Nəhyan arasında danışıqlar ilk dəfə Yeni Dehlidə keçirilən G20 sammitində elan edilən bir iddialı layihənin yolunu açdı. Hindistandan BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı, İordaniya, İsraildən keçən və Avropaya uzanan dəhliz regionun strateji və iqtisadi mənzərəsini yenidən müəyyən etməyə hazırlaşır.

Davam edən Qəzza münaqişəsi

yasi mənzərəsində naviqasiyadan və ticarət yollarının təmin edilməsindən asılı olacaq. Təşəbbüs təkcə iqtisadi əlaqələri gücləndirmək deyil, həm də Hindistan və BƏƏ-nin global ticarətin dinamikasında əsas oyunçular kimi rolunu müəyyən etmək məqsədi daşıyır. Layihənin gələcək inkişafı, çox güman ki, beynəlxalq diqqəti cəlb edəcək, xüsusən də ticarət yollarının şaxələndirilməsində və Çin kimi böyük dövlətlərin üstünlük təşkil etdiyi mövcud dəhlizlərdən asılılıq azaldılmasında maraqlı olan ölkələr və təşkilatların diqqətini cəlb edəcək.

Yeri gəlmişkən, “Körfez Dəmir Yolu” adlı layihə Ərəbistan yarımadasının bütün monarxiyalarını vahid şəbəkəyə birləşdirəcək, amma bu “dəmir xarçqə”nin yaranma vaxtı hələ məlum deyil. Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa dəhlizi daxilində ümumrəb dəmir yolu xətti lazım deyil, yalnız BƏƏ-nin hazır dəmir yolu şəbəkəsini hazırda mövcud olmayan Səudiyyə Ərəbistanında Ər-Riyaddan ölkənin şimalındakı Əl-Hədit istiqaməti ilə birləşdirən marşrut lazımdır.

Beləliklə, 2023-cü ildə G20 sammitində elan edilmiş Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi (IMEC) planı - Hindistandan Ərəbistan yarımadasına, oradan İordaniyaya quru yolu, daha sonra İsrail limanlarına və daha sonra Avropaya dəniz marşrutu nəzərdə tutur. Bu layihənin memorandumu Hindistan, ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Fransa, Almaniya, İtaliya kimi ölkələr tərəfindən imzalanıb. Marşrut xəttindən göründüyü kimi, İsrail Avropaya dəniz marşrutu reallaşdırmaq istəyindədir və bu halda Misir itirən tərəf olacaq ki, İsrailin Qəzza ilə Misirin Rəfah məntəqəsindəki sərhəd xəttini ələ keçirmək məqsədi güdən hərbi əməliyyatları da ələ bula yonulub. Bunun üçün Filadelfiya dəhlizini ələ keçirmək mütləqdir ki, bu halda Misirin Süveyş kanalından gəlirləri azalacaq, çünki dəniz tranziti seqmentini İsrail ələ keçirəcək.

Digər tərəfdən, “odla su arasında qalan” Səudiyyə Ərəbistanı Çinin “Bir kəmə, bir yol” layihəsindəki əsas tərəfdaşlarından biridir: Səudiyyə Ərəbistanında çoxlu sayda infrastruktur layihələri Çin şirkətləri tərəfindən həyata keçirilir.

Bu layihənin həyata keçirilməsində əsas maneələrdən biri təhlükəsiz iqlimin olmamasıdır: daimi hərbi toqquşmalar ticarət axınına maneə olacaq, çatdırımda gecikmələr bəla başa gələcək, üstəlik, yüklərin mızdlu silahlı qruplar tərəfindən yağmalanmayacağına hələ də zəmanət yoxdur.

Ankaranın da irəli sürdüyü Türkiyə-İraq layihəsinin həyata keçirilməsində təhlükəsizlik də əsas məqama çevrilir. 2023-cü ildə Türkiyənin nəqliyyat naziri Abdulkadir Uraloğlu bildirmişdi ki, layihə 2028-ci ilə qədər tamamlana bilər. Onun söz-

lərinə görə, 2025-ci ilə qədər Bəsrədə yerləşən böyük Əl-Fav limanı istifadəyə veriləcək. Fələstin-İsrail münaqişəsi fonunda ABŞ ordusu ilə silahlı İslam müqavimət qrupları arasında artan toqquşmalar hər iki ölkənin iddialı planlarına mane olur.

Sonda isə haşiyyə çıxaraq qeyd edək ki, Ermənistan nümayəndə heyətinin fevralın 14-də İrana səfəri gərgin atmosferdə keçib. Bu barədə Ermənistanın “Hraparak” qəzeti yazır. Yazıda qeyd olunur ki, Tehran İrəvanın “Rusiyanın Ermənistandakı mövcudluğunu aradan qaldırmasından” və Qərbe yaxınlaşmasından narazılığını bildirib. Qeyd olunur ki, İran prezidenti Rəisi “Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin etmək” üçün Ermənistana Sünikdə (keçmiş Zəngəzur) hərbi baza yaratmağı təklif edib.

İranın Zəngəzur dəhlizinə qarşı müqaviməti aydındır, amma Rusiyanın Ermənistandan çıxarılma versiyasına qarşı özünün hərbi mövcudluğunu irəli sürəcəyi gözlənilir. Bu hərbi mövcudluq İran üçün həm də niyə vacibdir?

Fevralın 19-da belə bir xəbər paylaşıldı ki, “Bank of Georgia”nın sahibi - BOGG PLC Ermənistanın ən böyük banklarından birini - “Ameriabank”ın səhmlərinin 100%-ni alıb. Əməliyyatın həcmi 303,6 milyon dollardır.

Fevralın 15-də isə şirkətin mətbuat xidməti “Bank of Georgia”nın Ermənistanın ən böyük banklarından biri olan “Ameriabank”ın alınması ilə bağlı danışıqlar apardığını xəbər vermişdi.

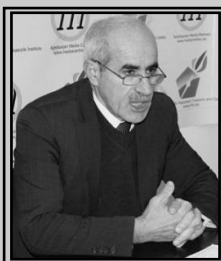
Burada maraqlı nüanslar var: “Ameriabank”ın səhmdarları “Imast Group” şirkəti (keçmiş “Ameria Group”, hansı ki, Ruben Vardanyan tərəfindən təsis edilib), Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (17,71%), Asiya İnkişaf Bankı (13,91%), eləcə də ESPS Group (buraya 12,05 %-lə Ameria Group menecerləri) daxildir.

Gürcüstanın “Bank of Georgia” bankı Londonda qeydiyyatdan keçmiş “Bank of Georgia Group” korporasiyasına aiddir. Müqaviləyə əsasən, BOGG PLC bankın əsas səhmdarı olacaq, lakin Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı onun 10%-ni özündə saxlayacaq. Sövdələşmə layihəsi Britaniya maliyyə bazarı tənzimləyicisi (Financial Conduct Authority) tərəfindən təsdiqlənib.

“Bank of Georgia Group” London Fond Birjasında ticarət edir və onun FTSE 250 indeksinə daxil olduğunu nəzərə alsaq, əməliyyat başa çatdıqdan sonra “Ameriabank” beynəlxalq maliyyə bazarlarından kapital cəlb etmək üçün yeni imkanlara malik olacaq.

Ən maraqlısı isə odur ki, “Bank of Georgia Group”un səhmdarları arasında “JP Morgan”, “BlackRock”, “Vanguard Group”, “Schroders”, “Norges Bank Investment Management” kimi dünyanın bir sıra ən nəhəng maliyyə korporasiyaları var. Bu da o deməkdir ki, Ermənistanın da Hindistanla yaxınlaşması fonunda və İranın dizayn etdiyi tranzit dəhlizlərinə, eləcə də Hindistanın tranzit dəhlizinə hansısa formada qoşulması versiyasında formal olaraq Gürcüstanın simasında təmsil edilən, amma sahibləri dünyanın maliyyə nəhəngləri olan korporasiyalar İrəvanı maliyyə baxımından nəzarətdə saxlayacaq.

Üviyyə ŞÜKUROVA

Məğrur Bədəlsoy

Baş Prokurorluğun “qaynar xətt”i gecə növbəsində “yadır”?

Korrupsiya şikayətlərinin prokurorluğa aid olmadığı bildirilir

Hər ayın 15-i qulluq stajına görə pensiya alanların “şad olduğu”, aylıq pensiyalarının bank hesablarına oturduğu gündür. Artıq bir ildir bu sətirlərin yazarı ayın 15-i gələndə nəinki şad olur, əksinə, stress, depressiya qazanır. Nədən pensiyasına 7 il qabaq Azərbaycan dövlətinin adından çıxarılan 05.07.2017 tarixli məhkəmə qərarı ilə əlavə olunan 110 manatı DSMF-in pensiya filialı dələduzluqla, vəzifəsindən sui-istifadə etməklə 6 ildən sonra kəsib, bir ildir bərpa etməkdən imtina edir. Bu gecə də elə oldu. Hesabıma gələn daşınar əmlakın qərəzlə aya 155 manat az hesablandığı bəlli oldu. Və...

Son 10 ayda gündüz edilən hərəkət 15.02.2019-cu ildə gecə yarısına düşdü. Baş Prokurorluğun saytında yerləşdirilən 4925540 nömrəsi “mövcud olmadığını” avtomatik rejimdə “bildirdiyindən”, 4920138 nömrəsi həmişəki kimi gecə-gündüz “fısıltı” ilə “yatdığından”, 161 “qaynar xətt” bağlantı nömrəsini yıxdım. İnsafən, anında götürüldü və nə yazıq, götürən gecə növbətçisi gecə yarısından on dəqiqə keçdiyini vurğulayıb, yatdı. Əlimizdən nə gəlir, səhəri gözlədik. Fevralın 16-sı saat 11-30 radələrində zəngimizə növbətçi Eldar Abdullayev şikayətin bir ay qabaq yanvarın 16-da qeydə alındığını dedi. Bəs niyə tədbir görülmür, elə özbaşınalıq, dələduzluqla pensiyanın mənimlənməsi sürür? 961 çağrı mərkəzi də, hüquq sahəsində “bilgisini” prokurorluğun məhkəmə qərarlarının icra olunmamasına qarşı bilməməsi (?) vurğulamaqla ortaya qoydu Prokurorluq səlahiyyətsizdir, yoxsa, şikayətlər yalandan, başdan ələməkdən yana qeydə alınır?

Deyərsən, Baş Prokurorluğun 961, 161 xidmətləri korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında qanunvericilikdən, Konstitusiyanın özündən olduğu kimi, bilgisizdir. Konstitusiyanın 133-cü maddəsinə görə, prokurorluq qanunların icrasına və tətbiqinə nəzarət edir, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirir. 14 maddəlik “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” qanunun hamısını bir gecədə oxumaq çətin olar, 9.3.12 maddəsinə diqqətə çatdırıq: “Fiziki və ya hüquqi şəxslərə hüquqlarının və qanuni mənafələrinin həyata keçirilməsində süni maneələr yaratmaq- korrupsiyaya şərhi yaradan haldır”. Belə hala qarşı mübarizə aparmaq yerinə, korrupsiya halının qarşısında gündüz susub, gecə yatmaq hansı sosial ədalət, şəffaflıq, dövlətə, hökumətə inam yarada bilər? Axı korrupsiyaya qarşı mübarizənin amacı elə budur! Daha gündüz susub, gecə yatıb, görməzliklə vurmaqla hansı mübarizədən danışmaq olar?

Gülməyə kimi verilib, amma gerçəkdə aforizm kimi səslənir: bütün dünyada korrupsiya ilə mübarizə mümkünsüzdür, nədən korrupsiyanın özü kimi, onunla mübarizə də ən gəlirli, rentabelli sahədir! Qalır bu gəlirdən payı “ədalətlə” bölmək.

P.S. 18 fevral saat 10-52-də baş prokurorluğun 161 qaynar xətti şikayəti qeydə almaqdan və özünü təqdim etməkdən imtina edərək, salamlaşmadan və sağollaşmadan dəstəyi asdı. Bu imtinanın və hərəkətin etik davranış kodeksinə uyğunluğuna online şikayət edilən Baş Prokurorluq və yanındakı Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsi qiymət verməyə borcludur.

Düymə ilə hürən küçük və “quru” təzək əhvalatı

Eldəniz QULİYEV

Bu günlərdə sadə bir yaponiyalı qəribə eksperiment aparıb. O, öz balaca küçüyünün belinə iri səsgücləndirici cihaz bağlayaraq, gülməli nəticə əldə edib. Yaponiyalı əlindəki düyməciyi basmaqla səsgücləndiricini işə salır, küçük quyruğunu bulaya-bulaya düz burnunun ucuna bərkidilmiş mikrofonu hürür və... onun bu hürüşü eynilə, yekə və qorxunc bir it hürüşünə bənzəyir. Məqsəd, oğruları və digər şübhəli şəxsləri hirsli-hikkəli hürüşlə qorxudub evin həndəvərindən uzaqlaşdırmaqdır.

Sahibi səsgücləndiricini söndürən kimi, küçüyün səsi də əsil küçük səsinə çevrilir. Yeni əks-sədayla səslənən vahiməli və qorxunc “ham-ham” əvəzinə, “çik-çik”i xatırladan bapbalaca küçük hürüşü! Qəfil baş verən bu səs transformasiyası, istər-istəməz gülüş doğurur. Hətta küçüyün özü də diksiniib-çaşılıb qalır...

Görən, bu məzəli “ixtirarı” niyə xatırladıq? Və onu xatırlayan kimi nədən yadıma hər danışanda “quş buraxan” bəzi deputatlar düşdü?.. Onlar indinin özündə də misli görünməmiş yalanlar danışır, camaatın qulağına paça-paça ərşə asır və öz “quyruqbulama” funksiyalarını canla-“başla” yerinə yetirirlər. Deyilənə görə, hətta bu yaxınlarda onlar üçün “qazan dibi yalamaq” vəzifəsinə irəli çəkilmək şansı da yaranacaq...

Bu zavallılar elə zənn edirlər ki, yüz ağıllı işini-gücünü buraxıb, onların quyuya atdığı daşı çıxarmağa borcludular. Onlar düşünmür, anlamırlar və ya qanmaq istəmir ki, atdıqları o daş bumeranq formasındadır və nəticədə, haçansa gəlib öz başlarına düşəcək, - əlbəttə, əgər həmin an başları qazan dibində olmasa...

Amma əslində, burada təəccüblü bir şey də yoxdur; bu da onların yaşıram tərz, mövcudluğu, ilhamverici “çax-çux” mənbəyidir. Əmr və qısqırtmayla fəaliyyət göstərənlərin təbiəti belədir. Bu sayaq tiplər məhz onun üçün gündəmdə qalmağa can atırlar ki, gündəyməzdə rahat şəkildə otura bilsinlər...

Lənət şeytana! Ləzzətlə “ham-ham” hürdüyü yerdə, düyməci basılandan sonra “çik-çik”-ə keçən həmin o bapbalaca it balasını görəndə, niyə yadıma həlləm-qəlləm adamlar düşdü?-bilmirəm!..

Bu məqamda çox-çox illər əvvəl şahidi və iştirakçısı olduğum xoşagəlməz bir əhvalatı diqqətinizə çatdırıram.

Lap balacaydım. Ömrümdə ilk dəfəydi ki, yaylağa getmişdik. Ala-çıqda yaşayırdıq. O vaxtlar nə qaz vardı, nə də işıq, ocağı təzəklə yandırırtdılar. Bir gün mən də kənd uşaqlarına qoşulub sevənə-sevinə təzək yığmağa getdim. Həmin uşaqlar bu işdə nisbətən təcrübəliydilər, qısa müddət ərzində torbalarını yarıyacan quru təzəklə doldurdular. Mənimlə bəxtim getirmədi. Elə birinci təşəbbüsdə əlim biləyəcən... Nə isə... Nə biləydim, şəhər uşağıydım; andır, ilk baxışda quru təzəkdən qətiyyənlər fərqlənirdi. Girdə və yastı təzəyin üstü günəşin istisindən əməlli-başlı qaysaq bağlamışdı...

Hə, həmin o qaysaqlanmış “quru” təzək indiyə qədər hafizəmdə ilişib qalıb. Televizoru, yaxud kompüterini açıram, qəzet-jurnallara baxıram - bir-birindən qəşəng, gözəl, ağıllı-kamallı ekspertləri, şərhçiləri, aparıcıları, müğənniləri və sair və ilaxır “maralları” görürəm, onların “müdrək” çıxışlarını və “mərifətli” atmacalarını eşidirəm, oxuyuram, - yenə həmin andıra qalmış nəm təzək düşür yadıma... Qeyri-ixtiyari, dübarə qayıdırəm uşaqlıq illərinə. Xeyallara senzura qoymaq olmur axı...

Yeni demək istəyirəm ki, belələrinin kənardan qalstukluq, eynəkli, səliqə-səhmanlı görünmələri və onların qatı açılmamış dollar “paçkası-

nı” xatırladan “vid-fasonları” gerek sizləri aldatmasın. Bilin ki, ehtiyat təkcə igidin yaraşığı sayılmır... Bu sərəya, az qala bir iqtidar sığalına görə öz sözünü, əqidəsini, nəfəsini, səsinə, hətta öz dədəsini belə satmağa hazır olan paqonlu-paqonsuz memurları, siyasətbazları, qurama vətənpərvərləri, eləcə də avtobus, trolleybus, tramvay, velosiped və s. müxalifətini də əlavə etmək olar.

Nə isə... desəm öldürəllər, deməsəm öləm!..

...Həmin o qaysaq bağlamış yaş təzək haradansa ləng kino lenti kimi, fırlana-fırlana gəlib durdu gözüm önündə. Oturub özümün bir xeylaq çək-çevir elədim ki, ayə, bəlkə, hansısa hökumətsevər TV kanalında quyruqlu toy toğlusuna oxşayan siyasi-ictimai ekspertin toy toşuna bənzər pafoslu çıxışını görməsəydim, heç o təzəyi də xatırlamazdım. Və ya əksinə, təzək yadıma düşməsəydi, heç yalan-palan nağıllar quraşdırıb xalqa sırıyanların sür-tük sifətləri də xəyalımda canlanmazdı!..

Doğrudan da, qəliz məsələdi... Hesab eləyin ki, mən heç nə demədim və ya heç zad yazmadım. Siz də heç nə oxumadınız və heç zad eşitmədiniz. Gəlin, ağrımayan başımıza yaylıq bağlamayaq; noolsun ki, papağımızı çoxdan salıb itirmişik...

Əlqərəz, haqqında söhbət açdığımız “adamlar”, qarşısına heç vaxt rəqəm yazılmayacaq sıfır kimidilər. Belələri təhlükəli sürünənlər fəsiləsinə daxildilər və “xozeyn” əmri yerinə yetirmək üçün bəzən lap qanadlı dəvəyə də çevrilə bilirlər!.. Kefləri gələndə, istənilən günahsız insana qara-qura yaxıb, şər-böhtan (bəzənsə daha natəmiz şeylər) atmağa da muntəzirdilər...

“Dayan!”, “Ehtiyatlı ol!!!”, “Toxunma, əlin batır!!!”

... Düymə ilə hürən küçük və quru-yaş təzək! Qoy, məhkəməyə obyektiv, peşəkar və vicdanlı rəy əvəzinə donos verməyə öyrəşmiş linqvistika üzrə ekspertlər rəhm eləsinlər... Sadəcə, ərz elədiyim ifadələrin özge fonetik transkripsiyasını tapa bilmədim...

P.S. Şər deməsən xeyir gəlməz, indi öz-özümə sual edirəm: Ki, görən, iqtidarın isti-iliq tumarı sayəsində qaysaqlanmış bu girdəfason yastisifətlərin ekzotik səsləri, ötüb keçən karvanı saxlaya, yaxud öz yolundan sapdıra bilərmiz?..

Azərbaycanda dələduzluq maddəsi ilə həbs olunanların sayı sürətlə artır. Söhbət xüsusilə Cinayət Məcəlləsinin 178-ci maddəsindən və bəndlərindən gedir. Hansı ki, son vaxtlar sayları “yağışdan sonra çıxan göbələklər” kimi artmaqda olan dələduzlar müxtəlif yollarla - kimisə hansısa nazirlikdə, komitədə, təhsil ocaqlarında, digər prestijli qurumlarda işə düzəltmək, kiminsə məhkəmədə işini həll etmək, kimisə həbsdən azad etmək və s. vədlərlə aldadaraq, insanların pulunu mənimsəyir, onları daha böyük problemlərlə üz-üzə qoyurlar. Məlumat əsasən, hazırda bu kimi hallarla əlaqədar həbsxanada cəza çəkən şəxslərin sayı 1000 nəfərdən çoxdur. Bu isə sözügedən sahədə vəziyyətin heç də ürəkaçan olmadığını ortaya qoyur.

Onu da qeyd etməliyəm ki, qanunvericilikdə mövcud olan bəzi boşluqlar da dələduzlar üçün əlavə imkanlar yaradır. Məsələn, milyonlarla manatlıq vəsaiti dələduzluqqa mənimsəyən şəxslərlə 3-5 min manatın “arxasına keçənlər”ə verilən cəzada elə də ciddi fərq qoyulmur. Belə ki, “kiçik dələduzlar” kimi, böyük məbləğləri mənimsəyən insanlar da, təkrar törədilmə faktı istisna olmaqla, maksimum 5-7 il müddətinə həbsdə yatır, azadlığa çıxdıqdan sonra isə qamarladığı milyonları rahat şəkildə xərcləyir.

Üstəlik, qanunvericilikdə iri məbləğlərin zərərçəkmişə geri qaytarılması məsələsində də normal mexanizm işlənilib hazırlanmayıb. Hansı ki, bəzi hallarda dələduzların adına heç bir əmlak və rəsmi gəliri olmayanda, mənimsədiyi külli miqdarda vəsaiti hər ay xırda-xırda qaytarmaq məcburiyyəti qoyur. Bu isə, şübhəsiz, zərərçəkəni qane etmir. Həmçinin, ələ keçirilən məbləğin uzun müddətdə qaytarılması haqq-ədalətin bərpasını da bir növ gecikdirir. Bu mövzu ətrafında tənnismiş hüquqşünası, vəkil Əsəbəli Mustafayevlə söhbət edərdik.

- Əsəbəli müəllim, apardığınız araşdırmaya əsasən, son vaxtlar ölkəmizdə dələduzluq halların sayı sürətlə artmaqdadır. Üstəlik, baş verən dələduzluq faktları, belə demək olarsa, çox vaxt cəzasız qalır. Məsələn, orta və kiçik həcmli pulları mənimsəyənlərlə böyük miqyaslı dələduzluq edən şəxslər arasında cəzalar demək olar ki, eyni olur. Yaxud dəymiş zərərin geri ödənilməsi mexanizmi düzgün işləmir. Sizcə, bu vəziyyət necə tənzimlənməlidir, iri məbləğlər neçə ilə geri qaytarılmalıdır?

- Əslində, qanunda hər şey nəzərdə tutulub. Dələduzluğun, dəymiş zərərin məbləğindən asılı olmayaraq, müxtəlif bəndlərdə müxtəlif cəzalar nəzərdə tutulub. Tutaq ki, cəza birində 3 ildirsə, o birisində 12 ilə qə-

Əsəbəli Mustafayev: “Böyük dələduzluğun cəzasızlığının qabağını almaq üçün məhkəmə praktikası dəyişməlidir”

çox, təzyiq demək daha çox yerinə düşməzmi?

- Elə tapşırıq o vaxt verilir. Yeni sənətin ona səlahiyyətin çatır ki, sənətin tapşırığını yerinə yetirməyəndə ona qarşı hansısa tədbir görə bilərsən.

- Demək, təzyiq edirlər.

- Əlbəttə. Bizdə gizli deyil ki. Nə qədər danışsaq da ki, son illərdə məhkəmə sisteminə müəyyən dəyişikliklər var, ancaq bəzən qərarla-

Azərbaycanda dələduzluq halları sürətlə artır

Problem qanunvericilikdəki boşluqdan qaynaqlanır, yoxsa...

dər cəza var. Cinayət ağırlaşdıqca, cəza müddəti də uzanır. Məcəllədə də məbləğlə bağlı “xeyli miqdar” və “külli miqdar” anlayışı var. Son illərdə olan dəyişikliklə təqsirləndirilən şəxsi də müəyyən qədər maraqlandırır. Qanun onları maraqlandırır ki, sən etdiyin əməlin əvəzində bunu ödə. Qanunda var ki, əgər dəymiş zərər ödənilirsə, onda təqsirləndirilən şəxs cəzadan tam azad olur. Əgər məbləğ azdırsa, 178-ci maddənin birinci bəndi əsasında iş gedir. Digər hissələrdə isə məbləğin təkcə zərərçəkmişə ödənilməsi kifayət etmir. O cümlədən də, o həmin məbləğin müəyyən miqdarı çərçivəsində qanunda nəzərdə tutulub. Məsələn, 25 faiz və 50 faizi çərçivəsində. Dələduz büdcəyə də vurduğu zərərin 25-50 faizi həcmində ödəniş edir. Bu ödənişin zərərçəkmişə vurulan zərərlə əlaqəsi yoxdur. Dələduz zərərçəkmişə vurduğu zərəri tam ödəməlidir, bundan sonra da büdcəyə həmin qanunda nəzərdə tutulmuş faizi ödəməlidir. Hesab edirəm ki, bu düzgün yanaşmadır. Çünki istintaq gedib, insanlar işləyib, məhkəmə buna baxıb, adam istintaq təcridxanasında olub, hökumətin hesabına yaşayıb, orada dolanıb, ona yemək veriblər, nəzarətçilər ona nəzarət edib. Yeni dövlət o şəxsin əməlinə görə xərc çəkib. Bu məsələdə dövlət də zərərçəkmişdir. Ona görə də əgər dələduz dəymiş zərəri tam ödəyirsə və büdcəyə də lazım olan məbləği keçirirsə, o cəzasının qalan hissəsini çəkməkdən azad olunur. Praktikada belə hallar olur. Dələduzluqla yüksək məbləğ mənimsəyənlərin işində ancaq müəyyən epizodlar istintaqa aparılır, o şəxs müəyyən epizodlarla məhkum edilir. An-

caq praktikada görünür ki, böyük rəngli dələduzlar, əslində, daha çox pul mənimsəyiblər. İstər bu vəzifədən sui-istifadə etməklə insanları aldadaraq dələduzluq edən şəxs olsun. Çünki insanlar hər adama pul vermir, onlar pulu elə adama verirlər ki, ümid edirlər, bu adam vəzifədədir, əlaqələri var, yaxşı vəzifədə olan kiminsə yaxın qohumudur, yeni o məhkumların daha böyük imkanları var. Biz də praktikada görürük ki, o ödənişdən sonra da külli miqdarda pulları qalır ki, azadlığa çıxıb xərcləyə bilirlər.

Burada neyləmək olar? Yəni deyirəm, bütün dünyada yayılıb ki, əgər dəymiş zərər tam ödənilirsə, o insan azad oluna bilər. Çox nadir hallarda digər ölkələrin təcrübəsində görürük ki, məhkəmə öz qərarında göstərir ki, bu adam heç vaxt cəzanın tam çəkilməsindən azad ola bilməz. Yeni bu, həтта hökmə yazılır. Bu halda həmin adam nə qədər xərc çəkərsə də, qurtula bilmir. Çünki qanun hesab edir ki, adam cəmiyyət üçün çox təhlükəlidir, ona təyin olunmuş cəzanın hamısını çəkməlidir, bu cəzanı çəkməsə, imkanlarından istifadə edərək vaxtından əvvəl çıxsın, onda o, yeni cinayətlər törədənə bilər. Ona görə məhkəmə belə qərar verir.

Bizdə isə bu praktika yoxdur, məhkəmə göstərsin ki, bu adam zərəri ödəyib, amma buna baxmayaraq cəza müddətini tam çəkməlidir. Əslində, bu olsa, çox yaxşı olardı. Çünki gördüyümüz kimi, dələduzlar, oğrular, vəzifəsindən sui-istifadə edən korrupsionerlər, misal üçün gözümüzün qabağında olan keçmiş icra başçıları, keçmiş MTN-nin keçmiş işçiləri, nazir müavinləri hamısı

azadlıqdadır. Çünki onların pulları çox olub, imkanları böyükdür, məhkəmə onlara 12-14 il iş verir, sonra yavaş-yavaş müddəti aşağı salıb, getirib 3-4 ilə çıxarırlar. Sonra da vaxtından əvvəl azad edir, deyir ki, qalan cəzasını şərti çəkəcək.

Şahidi də olduq ki, bir çox korrupsionerlərin, dələduzların əmlakı özünə qaytarıldı. Halbuki, onlar cinayət yoluyla qazanmışdı. Mən hesab edirəm ki, bu sahədə məhkəmə praktikası çox yumşaqdır. Yeni imkan yaradırlar ki, dələduzlar, büdcədən külli miqdarda pul yemiş insanlar azadlığa çıxsınlar. Bunu sərtləşdirmək lazımdır. Yeni tutaq ki, dələduzluq əməlinə, yaxud korrupsiya əməlinə məhkəmə işin hallarını nəzərə alaraq qərarında elə göstərə bilər ki, məsələn, belə şəxsə 15 il iş verilib, onun 10 ilini mütləq çəkməlidir, 10 ildən əvvəl o, heç vaxt azadlığa buraxıla bilməz. Əgər özünü yaxşı aparsa, dəymiş zərəri ödəsə də, yalnız 10 ildən sonra 10-15 arasında ona hansısa güzəşt ola bilər.

- Siz bu iki şərti səsləndirdiniz ki, həm cəza müddətinin müəyyən hissəsini mütləq çəkməlidir, həm də vurulan maddi zərər tam geri qaytarılmalıdır. Bununla qanunvericilikdəki boşluqları doldurmaq mümkündür?

- Belə deyək, məhkəmələrin müstəqilliyi möhkəmlənməlidir. Baxın, deyirik ha, vaxtından əvvəl vəzifəli şəxslər azadlığa çıxırlar, bilirik ki, bu tapşırıqla olan məsələlərdir. Yeni mən 99 faiz əminəm ki, bu məhkəmələrin öz təşəbbüsü ilə olmur. Bu icra hakimiyyətlərinin, hansısa iri məmurların tapşırıqları ilə olur.

- Sizcə, buna tapşırıqdan

rın tapşırıq əsasında verildiyini görürük. Cəmiyyət də bunu görür, narazılığını bildirir. Bu haqda sosial şəbəkələrdə, “Facebook”da da yazırlar. Mən oxuduqlarıma əsasən bunu deyirəm. Mən də məhkəmə qərarlarını oxuyuram, təəccüblənirəm ki, nazir, yaxud nazir müavinini, idarə rəhbəri olub bu qədər pul yeyəsən.

İndi Müdafiə Nazirliyində 160 milyon manatlıq yeyinti işi araşdırılır. İnsanlarda da inam yoxdur ki, həmin şəxs məhkum olundandan sonra, tutaq ki, ona 15 il verəcəklər, o müddətin heç olmasa 10 ilini həbsdə olacaq. Hamı fikirləşir ki, bu adama 4-5 il verəcəklər, əlindəkiləri tutub alacaqlar, yeni yediklərinin böyük bir hissəsini, ondan sonra buraxacaqlar. Belə hal cəzasızlığa gətirir. Məmurlar belə praktikanı gördəndən sonra deyir ki, cəhənnəmə, əlimdə imkanım var, milyonları qazanım, insanları, qurumları aldatmaqla mənimsəyim, uzaqbaşı gedib 4-5 il həbsdə oturaram, sonra da çıxıb özüm üçün kef çəkərim, gedib xaricdə iş quraram. İndi bax, o həbsdən çıxanlar var ha, hamısı xaricə gediblər. Bunu mətbuatda oxuyuruq. Gedib xaricdə iş qururlar, çünki əvvəlcədən də onlar mülkiyyətlərinin bir hissəsini ora köçürürlər. Yeni bu elə-belə məsələ deyil, çox mühüm məsələdir. Yəni deyirəm, ən mühümü odur ki, bu hal ölkədə cəzasızlıq mühiti yaradır, məmurları şir-nikləndirir. Bəzi insanların gücü milyon yeməyə çatır, bəzilərinin 2-3 minə gücü çatır. Hər öz pilləsindən asılı olaraq çalışır ki, ona düşən payı qapazlasın. Bu da ona görədir ki, bizdə belə məhkəmə praktikası var.

- Əsəbəli müəllim, belə anlaşıqlı ki, bunların baş verməsində qanundakı boşluqların da rolu var.

(Ardı var)

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Bir neçə gün əvvəl Hurriyyet.az saytında "Xanlar Vəliyevin bizi məhv etməsinə imkan verməyin" sərlövhəli yazı dərc olunmuşdu. Xatırladaq ki, Bakı şəhəri, Ə.Qulu-yev küçəsi, ev 88-də yaşayan Fətullayeva Vüsalə Həsən qızı tərəfindən redaksiyamıza daxil olan məktubda bildirilirdi:

"Mənə qarşı edilmiş dələduzluq hərəkətləri ilə bağlı 13 fevral 2023-cü il tarixdə hüquq mühafizə orqanlarına müraciət etmişəm. Müraciətimiz Tərtər Rayon Polis İdarəsinin İstintaq qrupu tərəfindən 3 ay araşdırıldıqdan, şikayətimizdə göstərdiyimiz xüsusiyyətlər, şahid ifadələri ilə, sənədlərlə, texniki avadanlıqlar vasitəsilə qeydə alınmış faktlarla təsdiqini tapdıqdan, Mirislamlı və Mircavadın bacısının əri İlyasla olan telefon danışıqlarımız, yazışmalarımız və digər əlavə toplanmış məlumatlardan sonra, 20 may 2023-cü il tarixdə Mirçavad Seyidovun və Mirislamlı Seyidzadənin (ata-oğlun) barəsində Azərbaycan Respublikası CM-nin 178.2.1, 178.2.2 və 178.2.4-cü (Eyni əməllər, qabaqcadan əlbir olan birqurup şəxs tərəfindən təkrar, xeyli miqdarda ziyan vurmaqla-dələduzluq yolu ilə törədildikdə) maddəsilə cinayət işi qaldırılmış, Mircavad Seyidzadənin barəsində başqa yere getmək haqqında iltizam qətimkan tədbiri seçilmişdir.

Oğul - Mirislamlı Seyidzadə isə əvvəllər də başqa cinayət əməli (dələduzluq hərəkətləri) törətdiyinə və həbsdə olduğu və atası ilə əlbir olduğu üçün sonradan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş və atasına elan olunan maddələrlə itiham olunmuşdur.

Cinayət işi hələ Tərtər Rayon Polis İdarəsinin İstintaq Qrupunda aparıldığı müddətdə Tərtər Rayon Prokurorluğu və Respublikanın Baş Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılmışdır. Araşdırma zamanı hər hansı bir qanun pozuntusu aşkar edilməmişdir. Ancaq təqsirləndirilən şəxslərdən birinin - həbsdə olan Mirislamlı Seyidzadənin əvvəllər hərbi qulluqçu olması ilə əlaqədar cinayət işi Baş Prokurorluq vasitəsilə Bakı Hərbi Prokurorluquna göndərilmiş və müstəntiq Məhəmməd Abbasovun icraatına verilmişdir.

Müstəntiq Məhəmməd Abbasovun qanunsuz tələbləri və hərəkətləri barədə Baş Prokurorluğa müraciət etmişik. Müraciətimizdə göstərdiyimiz faktlar və subutlar təsdiqini tapdığı üçün cinayət işi müstəntiqin icraatından, ümumiyyətlə Bakı Hərbi Prokurorluğundan alınaraq, Respublika Hərbi Prokurorluquna, müstəntiq Bəxtiyar Əzimzadənin icraatına verilmişdir.

Bakı Hərbi Prokurorluğunun və sonradan Respublika Hərbi Prokurorluğunun müstəntiqi Bəxtiyar Əzimzadənin qanunsuz hərəkətlərindən, bizim, şahidlərin və cinayət işinə heç bir aidiyyəti olmayan, lakin müstəntiqlər tərəfindən yalançı şahidlik etməyə, ifadə verməyə məcbur edilən, təzyiqlərə məruz qalan çoxsaylı şəxslərin şikayətlərindən

"Xanlar Vəliyevin bu anaları məhv etməsinə imkan verməyin"

sonra, Respublika Baş Prokurorunun müavini-Respublika Hərbi Prokuroru Xanlar Vəliyev hiddətə-qeyzə gəlmiş, müstəntiqlərinin və təqsirləndirilən şəxslərin açıq-aşkar müdafiəsinə qalxmışdır..."

Qeyd edək ki, sözügedən yazıdan sonra Baş prokurorun müavini, Hərbi prokuroru Xanlar Vəliyevdən şikayətçi olan daha bir vətəndaş redaksiyamıza müraciət edib. Bakı şəhəri, Bakıxanov qəsəbəsi, Anaşkin küçəsi, ev 18-də yaşayan Əliyev Məhəmməd Məmməd oğlu tərəfindən daxil olan şikayət məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli redaksiya!"

Hurriyyet.az saytında dərc olunan "Xanlar Vəliyevin bizi məhv etməsinə imkan verməyin" başlıqlı yazını oxuduqdan sonra, mən də eyni motivli şikayətlə bağlı sizə müraciət etmək qərarına gəldim. Qəzetiniz vasitəsilə cənab Prezident İlham Əliyevə, Baş prokuror Kamran Əliyevə və Hərbi prokuror Xanlar Vəliyevə ünvanladığım məktubumu olduğu kimi dərc etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətli Prezident!

Bildirirəm ki, cinayət törətməş şəxs Seyidov Mircavad atamın tələbə yoldaşdır. Ailəvi dost olmuşuq. Oğlu Mirislamlı Seyidzadə ilə həmyaşıdam. Bizim evimizdə qalırdı. Dəfələrlə anamın cibindən, evimizdən pul oğurlamışdır. Ailəvi dost olduğumuz üçün şikayət et-

mədik. Anasına, atasına bildirdik. Ancaq evdən qovmuşdum.

Mirislamlı bizdə qalanda evimizə qalaq-qalaq sənədlər gətirirdi. Anam soruşanda ki, bu nə sənədlərdir, deyirdi, "işə düzəldəcəyim adamların sənədləridir".

Mirislamlı evdən qovduqdan sonra yaşadığımız evin həyətinə, dükanın sahibi evimizə gəldi. Mirislamlı dükanla borclu olduğunu və bizə görə nisyə mal verdiyini bildirdi. Anam dükanın həmin borcunu ödədi.

Bundan başqa, bir restoran sahibi zəng vurdu ki, Mirislamlı borcunu verməlisiniz. Restoranda borca yeyib-ıçdıqdan sonra mənim telefonumu və adımlı yazdırıbmış. Bu gün də anam həmin borcu ödəyib qurtarmamışdır.

Sonradan məlum olmuşdur ki, Mirislamlı Xədicə, Leyla adlı şəxslərlə tanış olub. Bizim evdə qalanda, evimizdən oğurluq etdiyi kimi, Leyla gilin də evində qaldıqda ev sahibi yatandan, yəni hamı yuxuya getdikdən sonra pullarını oğurlamışdır.

Qurban adlı birisini də işə düzəltmək adı ilə aldadaraq, pullarını mənimləmişdir. Bax, elə bu hərəkətlərinə görə də həbs edilmişdir və hal-hazırda türmədədir.

Cənab Prezident!

Təxminən 5-6 ay bundan öncə Bakı Hərbi Prokurorluğunun Məhəmməd Abbasov adlı müstəntiqi mənə hədə-qorxu gələrək bildirdi

Bakı sakin Məhəmməd Əliyev prezident İlham Əliyevə müraciət etdi

ki, Mirislamlı sənin adını vermişdir, ona kömək etmək lazımdır. Dedi, sən izahat ver ki, Vüsalə xanımı Mirislamlı mən tanış etmişəm, Vüsalə sələmə pul verəndir, pulu mənim yanımda sələmə vermişdir. Dedi, yoxsa, Mirislamlı deyəcək ki, Vüsalə pulu Məhəmmədə verib, mən də sənə tutacağam.

Anam Baş prokurora, Xanlar Vəliyevə teleqram vurdu ki, "Məhəmməd Abbasova deyir, bizdən əl çəksin". Anamın müraciətindən sonra Məhəmməd Abbasov mənə əl çəkdi.

Sən demə, Məhəmməd Abbasov işdən kənarlaşdırıblarmış.

Sonradan mənə Respublika Hərbi Prokurorluğunun Bəxtiyar Əzimzadə adlı müstəntiqi çağırırdı və eynilə Məhəmməd kimi mənə hədələməyə başladı.

Təxminən 2-3 dekabr, 2023-cü il tarixdə, həftənin 6-cı günü Bəxtiyar Əzimzadənin xidməti iş otağında oldum. Bu zaman mənə təhqir etməyə, tutacağı, həbs edəcəyi ilə hədələməyə başladı. Dedi, yaz ki, "Vüsalə sələmə pul verəndir, onu Mirislamlı mən tanış etmişəm. Vüsalə Mirislamlı pul verməmişdir". O, gördükdə ki, dediklərini yazmıram, anama zəng vurdu. Mənə dedi ki, anam deyir, Vüsalənin adını yazsın. Mən dedim, "olmayan şeyi necə yazsa bilərəm, mənim anam elə söz deməz". Təxminən axşam saat 20:00 radələrində Mircavadla zəng vurdu, bildirdi ki, dostunun oğlu dediklərimi yazmır. Məni Mircavadla və arvadı ilə danışdırdı. Ağzıma gələni dedim. Bəxtiyar Əzimzadə görünəndə ki, yenə iş alınmır, polis çağırırdı. Bir nəfər polis gəldi, mənə "başsa salmağa" başladı ki, sənə nə deyir onu da yaz, çıx get, yoxsa sənənin üçün pis olacaqdır. Hətta mənə ağır söyüşlərlə söydülər. Bütün bunlara baxmayaraq, mən düzünü danışdım, Bəxtiyar Əzimzadənin dediklərini demədim.

Səhərişi günü, təxminən 04.12.2023-cü ildə bu barədə so-

sial şəbəkələrdən Xanlar Vəliyevə müraciət etdim. Bəxtiyar Əzimzadəni qanunsuz hərəkətlərdən çəkindirməyi və barəsində tədbir görülməsini xahiş etdim.

07.02.2024-cü il tarixdə "Hurriyyet"ə dərc olunan yazıdan sonra aydın oldu ki, Respublika Hərbi Prokuroru Xanlar Vəliyev müstəntiq Bəxtiyar Əzimzadə ilə birləşib, oğurların -dələduzların tərəfini saxlamış, onlara bəraət və barələrində qaldırılmış cinayət işinə xitam vermişdir. Üstəlik, zərərçəkən qadınların - Vüsalə və Aidə xanımın barəsində cinayət işi qaldırılmışdır.

Mən cənab Prezident İlham Əliyevə, Baş prokuror Kamran Əliyevə müraciət edirəm.

Məlumunuz olsun ki, Xanlar Vəliyev və Bəxtiyar Əzimzadə menden nə cür izahat almışdırsa, digər şəxslərdən də o cür izahat almışdır. Topladığı sübutların, faktların hamısını təzyiq və hədə-qorxu altında almışdır.

Bəxtiyar Əzimzadənin otağında polisin hədəsi altında dindirilməyim faktıdır, kameralarla subut olunur.

Necə ola bilər ki, bu qanunsuzluqlara əl atan müstəntiqin barəsində tədbir görülməsin?! Vətəndaş olaraq bildirirəm ki, ədalətin bərqərar olunmasında zərərçəkən xanımlara köməklik göstərmək lazımdır. Mənim gücüm müraciət etməyə çatır. Deyirlər ki, Xanlar Vəliyevə heç kimin gücü çatması deyil.

Hörmətli Prezident!

Sizdən bu haqsızlıqdan və bu ədalətsizlikdən xəbərdar olan bir vətəndaş kimi xahiş edirəm ki, Xanlar Vəliyevin bu anaları məhv etməsinə imkan verməyin, ədalət bərpa olunana kimi bu işi şəxsi nəzarətinizdə saxlayın".

Hazırladı: KƏNAN

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Rəis və müavini idarədə qumar oynadı, montyoru işdən çıxardılar

Ağcabadə sakini oğlunun qanunsuz olaraq işdən azad edilməsi ilə bağlı ölkə başçısına müraciət etdi

"Əmək Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin "ç" bəndiylə işdən çıxarılan oğlum 4 ildir işə düzələ bilmir"

Ağcabədi rayonu, N.Nərimanov küçəsi, ev 179-da yaşayan Fətəliyev Səfər Səməd oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Oğlunun qanunsuz olaraq işdən çıxarıldığını bildiren şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli redaksiya!
Oğlum Vüqar 20 ildən artıq Ağcabədi rayon Telekommunikasiya Qovşağında elektrik montyoru işləyib. Yeni işiq generatoruna nəzarət edib.

2020-ci ilin aprel ayında, gecə saat 23 radələrində Vüqar mühafizə otağında olarkən, qovşağın rəis əvəzi Elməddin Mamedov giriş qapısından yox, hasardan keçərək otağa daxil olub. O, növbədə olan digər mühafizəçiləri soruşub. Vüqar da deyib ki, rəis müavini və mühafizə xidmətinin reisi də burda idi, yəqin yuxarı çıxıblar.

Reis əvəzi Vüqara deyib ki, mənimlə gəl. Onlar inzibati binanın birinci mərtəbəsinə girəndə görüblər ki, həmin şəxslər kartla "duraka" oynayırlar. "Duraka" əslində stolüstü oyundur. Elməddin Mamedov onları telefonla videoya çəkib. Amma qarşılarında pul olmayıb.

O, səhər həmin videonu, oynayan şəxslərin adları ilə birlikdə, "Aztelekom" MMC-nin sabiq direktoru Suat Paşayevə və Ağcabədi Polis İdarəsinə göndərir. Oğlum kart oynayanlar arasında olmadığı halda, onun da adını yazır.

Polis müstəntiqi qərar çıxarır ki, nə qovşağa, nə də işçilərə ziyan dəymədiyi üçün işə xitam verilsin. "Aztelekom" müstəntiqin qərarından şikayət verir. Yeni müstəntiq videoda olanlara "inzibati xəta maddəsi" tətbiq edib, rayon məhkəməsinə göndərir. Burada Vüqarın günahsız olduğu bildirilir. Hətta rəis əvəzi öz izahatında da bildirir ki, Vüqar orda deyildi. Buna baxmayaraq, Vüqar da Əmək Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin "ç" bəndiylə işdən çıxarılır.

Biz bu qərarla bağlı Yasamal Rayon Məhkəməsinə şikayət etdik. Məhkəmə 03.09.2020-ci il tarixli qətnamə ilə Vüqarı işinə qaytardı. 26.10.2020-ci ildə qətnamə qüvvəyə mindi. 28.10.2020-ci ildə, yeni qanun qüvvəyə minəndən iki gün sonra "Aztelekom" apellyasiya şikayəti verdi. MMC-nin adından şikayəti Apellyasiya Məhkəməsinin "hakimi" Emin Mehdiyev yazıb, onlara imza etdirəndən sonra işi Yasamal Məhkəməsinə gətirir və öz icraatına yazdırır. Hansı ki, məhkəmə tarixində belə iş olmayıb. Ortada pul olduğu üçün Emin Mehdiyev bu hərəkəti edib.

2021-ci il, mart ayının 16-da Apellyasiya Məhkəməsi işə baxdı və Yasamal Məhkəməsinin qərarını ləğv etdi. Biz Ali Məhkəməyə şikayət verdik. Sən demə, Emindən də savadsız hakimlər varmış. Belə ki, hakim Əhməd Əhmədov prosesi 2021-ci ilin 5 oktyabr tarixinə təyin etdi. Qarşı tərəfin vəkili üzrsüz səbəbdən gəlmədiyi halda, işi başqa vaxta keçirdi. Halbuki, işə baxmalı idi. Lakin "Aztelekom-

"un nümayəndəsi onun otağına girib-çıxandan sonra, o, fikrin dəyişdi. Beləliklə, biz məhkəmədən çağırış gözlədiyimiz halda, noyabr ayında qətnamə gəldi. Qərarda yazılıb ki, guya çağırış göndərilərsə də, məhkəmə prosesində iştirak etməmişik, ona görə də bizim iştirakımız olmadan baxılıb.

Bu qərarla bağlı Ali Məhkəmənin plenumuna şikayət verdik. Plenum hakimi Aqil Abbasovun qanundan belə xəbəri yoxumuş. O, öncə işi geri qaytardı ki, rüsum ödənilməyib. Mən zəng edib köməkçisinə dedim ki, bu işdə rüsum yoxdur. Ondan sonra bizdən xahiş etdilər ki, sənədləri yenidən verin. Təkrar müraciət etdik. Aqil Abbasov qərar çıxardı. Lakin qərarın nə ayı, nə də günü var. Sadəcə, məktubun yuxarısında Vüqarın və vəkili adı var, məzmun evə köçürmədir. Budur, Azərbaycan məhkəmələri.

4 ildən artıq vaxt keçib. Həmin maddəni hələ də sistemdən çıxarmayıblar. Oğlum hansı təşkilata işə girmək istəyir, kompüterdə görsənir, işə götürürlər.

Vüqarın 3 azyaşlı övladı var. Həyat yoldaşı işləmir. Mən 1971-ci ildən ikinci qrup əliləm. 2010-cu ildən yataq xəstəsiyəm. Həyat yoldaşım ağır cərrahiyyə əməliyyatı keçirib, o da yataq xəstəsidir. Məhkəmələrin qanunsuz hərəkətləri barədə dəfələrlə cənab Prezidentə, Birinci vitse-prezidentə, Ədliyyə nazirinə, Məhkəmə Hüquq Şurasına, Milli Məclisə müraciət etmişəm, heç bir cavab almamışam. Hətta Ağcabədinin iki deputatı - Tahir Rzayevə, Aqil Abbasə müraciət etmişəm, maraqlanan olmayıb. Hər iki deputat məni yaxşı tanıyır.

Sizdən xahiş edirəm, müraciətimi dərc edəsiniz. Bəlkə, heç olmasa 4 ildən sonra bu əsassız töhməti Vüqarın üzərindən götürələr".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"2 min manat rüşvət vermədiyim üçün pensiyam kəsildi"

Naxçıvan sakini Nurəddin Qədimov: "Artıq hara şikayət edəcəyimi bilmirəm, artıq yorulmuşam..."

Naxçıvan şəhəri, Sədərək rayonu sakini Qədimov Nurəddin Məhərrəm oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, rəsmi qurumlar ona qarşı haqsızlıq edir:

"Mən, Qədimov Nurəddin Məhərrəm oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırasınız.

Məlumat verim ki, 2011-ci ildə ağciyər xəstəliyi diaqnozu ilə, II qurup üzrə pensiyaya çıxdım. 2021-ci ildə - növbəti komissiyanın vaxtında qəbul şöbəsində olan İlqar həkimin yanında yoxlanıldım. Lakin bu zaman xəstəliyimlə bağlı sənədlərimi vermək üçün məndən 2 min manat pul istədilər. Keçən ilin mart ayında həmin xəstə-

xananın baş həkimi Günay xanım məni bir də komissiyaya göndərdi. Yenidən mənim II qrup əlilliyim təsdiqləndi. Komissiyadan keçən zaman bildirdilər ki,

get dispanserdən sənəd al, apar Şərrur rayon komissiyasına ver. Lakin İlqar həkim və Günay həkimə 2 min manat pul vermədiyim üçün pensiyam kəsildi.

Qeyd edirəm ki, şəxslərin adlarını çəkdiyim şəxslərin özləri məndən o qədər pul istədilər.

Artıq hara şikayət edəcəyimi bilmirəm, artıq yorulmuşam. Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm ki, mənim əlilliyim araşdırılıb, yenidən qiymətləndirilsin. Necə olur ki, 2 min manat pul versəydim əlil olacaqdım, vermədim deyə əlil olmadım?!"

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"Günay Sığorta" vətəndaşa dəyən zərəri qarşılamır

Abseron rayonu, Masazır qəsəbəsi, S.Rüstəm küçəsi, ev 36-da yaşayan Ağayev Əfraz Sabir oğlu tərəfindən redaksiyamıza şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi deyir ki, "Günay Sığorta" ona dəymiş ziyanı ödəmir:

"Yazaraq bildirirəm ki, 2011-ci ildə Dövlət İpoteka Fondu vasitəsi ilə Abseron rayonu, Masazır qəsəbəsi, S.Rüstəm küçəsi, ev 36 ünvanında ev almışam və bu illər ərzində sığorta haqqı ödəmişəm.

2023-cü ildə ölkə ərazisində baş vermiş zəlzələdən sonra evimin istinad divarlarında çatlar əmələ gəlmiş və qəzalılıq vəziyyətə düşmüşdür. Mən bu barədə 2023-cü ilin iyul ayında "Günay Sığorta" şirkətinə müraciət etmişəm. Sığorta şirkəti tərəfindən göndərilən nümayəndə evimin qəzalılıq olmasını təsdiq etsə də, şirkət bütün qaydaları pozaraq müqaviləyə zidd şəkildə ödənişdən imtina etmişdir.

Mən əlavə olaraq bu barədə işin yenidən araşdırılması üçün Mərkəzi Banka onlayn qaydada müraciət etdim. Müvafiq orqandan söylədilər ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin rəyi alınandan sonra, bu haqda tədbir görülməkdir.

Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Geoloji Kəşfiyyat Agentliyi tərəfindən araşdırılma aparılmış və müəyyən olunmuşdur ki, torpaq çökməsi nəticəsində tikilinin istinad divarlarında və hasar hissəsində müxtəlif istiqamətlərdə çatlar əmələ gəlmiş və deformasiya qeydə alınmış, nəticədə ev qəzalılıq vəziyyətə düşmüşdür.

"Günay Sığorta" şirkəti ilə bağlanmış P10285/20 sayılı müqavilənin bəndində aşkar şəkildə göstərilən "torpaq sürüşməsi və digər hallar" sözü qeyd olunmuşdur. Ancaq, nədənsə, şirkət rəhbərliyi əsassız olaraq yenə də ödənişdən imtina edir. Ləğvetmə Komissiyasının sədri Əkrəm Həsənov nə üçün anlamaq istəmir ki, torpaq sürüşməsə, ev çökə bilməz. Nəyə görə hansısa, kimə məxsus olduğu bilinməyən və bəlkə də özlərinə məxsus olduğu "Artcoon" MMC-nin rəyi əsas götürülür?! Ancaq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin verdiyi rəyi heçə sayırlar. "Günay Sığorta" rəhbərliyinin məqsədi nədir, anlamıram.

Halbuki, "Artcoon" MMC-nin verdiyi rəy də ehtimallara əsaslanır, heç bir dəqiq sübut göstərmir. Bununla da verdiyi rəyin heç bir hüquqi təsiri olmadığını özü sübut edir.

Maraqlıdır ki, Mərkəzi Banka müraciət etməyimdə baxmayaraq, onlar belə, bu haqsızlığa son qoya bilmədilər. Halbuki sığorta şirkətlərin hamısı Mərkəzi Bank tərəfindən idarə və nəzarət olunur.

Mən Qarabağ müharibəsi iştirakçısıyam, 20 il vətənimizə və dövlətimizə qulluq etmişəm. Hazırda təqaüddüyəm. Həyat yoldaşım 2-ci qrup xərcəng xəstəsidir, 2 övladım isə tələbədir. Çökmə nəticəsində evimiz qəzalılıq vəziyyətə düşüb və yaşayış üçün risklidir. Mən hal-hazırda ailəmlə İpoteka Fonduna pul ödəyərək, qəzalılıq evdə yaşayıram.

Mənə maraqlıdır, "Günay sığorta" şirkətinin rəhbərliyi kimə və nəyə güvənərək Azərbaycan Respublikasının qanunların kobud sürətdə pozur? Biz vətəndaşlardan yığılan pullar hesabına özləri cah-cəlal içərisində yaşasalar da, vətəndaşlara hər hansı ziyan dəyəndə onların zərərini qarşılamaq istəmirlər. Halbuki həmin pullar mənim kimi vətəndaşlardan yığılır.

Xahiş edirəm ki, "Günay Sığorta" şirkətinin etdiyi bu haqsızlığı və özbaşınalığı ictimaiyyətə çatdırasınız, bəlkə insafa gəlib, ödəniş edələr".

Məsələ ilə bağlı "Günay Sığorta" ilə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, zənglərimiz cavabsız qaldı.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Bugünlərdə, daha dəqiq desək, fevralın 18-də Münhendə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə qarşı tərəfin müraciətinə əsasən Almaniya Federativ Respublikasının kansleri Olaf Şoltsun, Münhen Təhlükəsizlik Konfransının sədri Kristof Xoysqenin, Bundestağın Xristian-Demokrat / Xristian-Sosialist İttifaqı fraksiyasının üzvü Armin Laşetin, ATƏT-in baş katibi, Münhen Təhlükəsizlik Konfransı Fondu Şurasının vitse-prezidenti xanım Helqa-Mariya Şmidin, o cümlədən Dünya Bankının baş idarəedici direktoru Aksel Trotsenburqun görüşü olub.

Onu da qeyd edək ki, Münhendə həmçinin, Almaniya kanslərinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş baş tutub. İlham Əliyev sözügedən görüşün konstruktiv və faydalı mühitdə keçdiyini bildirməklə yanaşı, artıq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılması, sərhədlərin delimitasiyası və sülh müqaviləsi üzrə danışıqların aparılması istiqamətində razılıqların əldə olunduğunu, bu xüsusda xarici işlər nazirləri səviyyəsində tezliklə görüşün keçiriləcəyinin razılaşdırıldığını da diqqətə çatdırıb. Sülhün əldə edilməsinin və sülh müqaviləsinin imzalanmasının çox real olduğunu vurğulayan ölkə başçısı regionda de-fakto sülhün mövcud olduğunu da qeyd edib.

Nikol Paşinyan isə öz növbəsində, İlham Əliyevlə keçirdiyi görüşün nəticələri barədə erməni diasporuna məlumat verərkən "Masada vacib bir məsələ vardı: tərəflər Praqada dördtərəfli görüş, eləcə də Brüssel danışıqları zamanı əldə edilmiş razılaşmaları təsdiqləyəcəklərmi? Ümumiləşdirsək, qeyd etmək olar ki, tərəflər bu razılaşmalara sadıq qalırlar", deyərək vurğulayıb. Paşinyan bildirib ki, xarici işlər nazirlərinin tezliklə görüşməsi, bundan sonra sərhədlərin demarkasiyası ilə bağlı görüşün də baş tutması razılaşdırılıb: "Ümumiyyətlə, əldə olunmuş razılaşmalara əməl olunarsa, o zaman razılaşmaların həyata keçirilməsi sərhəddəki gərginliyin azaldılmasına kömək edər, bir daha deyirəm, razılaşmalara əməl olunarsa. Biz öz tərəfimizdən, əlbəttə ki, bu razılaşmalara əməl etməkdə qərarlıyıq". Ermənistanın baş

Münhen görüşlərinin Azər

"Münhen Təhlükəsizlik Konfransından sonra Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təxribatları davamlı olacaq"

Məhəmməd Əsədullazadə:
"Paşinyanın siyasi iradə ortaya qoya bilmədiyini üçün Ermənistana silah verən ölkələr ondan hərbi təxribatlar tələb edir"

naziri əlavə edib ki, xarici işlər nazirlərinin görüşü sülh müqaviləsinin mətni üzrə gələcək müzakirələrə və razılığa həsr olunmalıdır: "Əlbəttə ki, sülh sazişinin bir sıra maddələri razılaşdırılıb, lakin bir sıra əsas maddələr hələ də razılaşdırılmayıb. Bu istiqamətdə işlər aparılmalıdır və biz bu işi həyata keçirməyə razılaşdıq".

"Ermənistan və Azərbaycan arasında hərbi toqquşmaya heç bir əsas yoxdur, amma İrəvana dəstək verən ölkələr onu hərbi qarşidurma üçün silahlandırır"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hürriyyət"lə bölüşən Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini,

Vüqar Bayramov:
"Sülh Qafqaz üçün yeni inkişaf imkanları deməkdir, bu imkanlardan isə region ölkələrinin faydalanması vacibdir"

politoloq Məhəmməd Əsədullazadə hesab edir ki, Münhen Təhlükəsizlik Konfransından sonra Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təxribatları davamlı olacaq: "Ermənistan rəhbərliyi şərti sərhəddə Azərbaycan ordusunun geri çəkilməsini sülhün əsas şərti hesab edir. Fransa və Rusiya bu amildən istifadə edərək Ermənistanın hərbi təxribatlarında maraqlıdır. Rusiya, İran və Fransa sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı deyil. Onların hər birinin burada öz geosiyasi məqsədləri var. Azərbaycan isə Ermənistandan yeni konstitusiyaya qəbulunu tələb edir. Ümumiyyətlə, Ermənistan və Azərbaycan arasında hərbi toqquşmaya heç bir əsas yoxdur, amma İrəvana dəstək verən ölkələr onu hərbi qarşidurma üçün silahlandırır".

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın siyasi iradə ortaya qoya

Natiq Cəfərli:
"Yarı-marginal qrup siyasətdən bixəbərcəsinə "Azərbaycan Rusiya tərəfə yığıldı, ölkənin müttəfiqi Rusiyadır", tezisi yayırlar və düşüncülər ki, bu ritorika ilə Qərbdən dəstək alacaqlar, bu yanaşma ilə iqtidara siyasi opponentlik edə biləcəklər, lakin yenə sinifdə qalırlar, öz ritorikalarının mənasız olduğunu görmürlər"

bilmədiyini deyən Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavininin sözlərinə görə, Ermənistana silah verən ölkələr öz geosiyasi məqsədləri üçün İrəvandan hərbi təxribatlar tələb edir: "İki ölkə arasında yerdə qalan problem birgə komissiya vasitəsi ilə həll olunacaq bir səviyyədədir. Amma bunu beynəlxalq müstəviyə çıxarmaqla prosesi uzadır, qəlizləşdirirlər. Bu səbəbdən də prezident İlham Əliyev məsələnin beynəlxalq müstəviyə çıxarılmasının əleyhinədir və burada hər hansı bir vasitəçiyə

Elxan Şahinoğlu:
"Münhen Təhlükəsizlik Konfransı da göstərdi ki, Qərbin Azərbaycanla əməkdaşlığa ehtiyacı var"

ehtiyac olmadığını elan edib. Göründüyü kimi, Ermənistan hakimiyyəti regional sülhü və təhlükəsizliyi Qərbdə axtarmağa çalışır. 30 il Moskvaya arxayın olan Ermənistan biabırçı şəkildə məğlub oldu. Qərb isə Ermənistana Rusiya kimi hərbi təminat verə bilməyəcək".

"Hazırda Qafqaz üçün prioritet məsələ Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması, sülh gündəminin inkişaf etdirilməsindən ibarətdir"

Ölkə başçısı İlham Əliyevin Almaniyanın kansleri Olaf Şolts və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla birgə görüşünə toxunan İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin (CESD) sədri, millət vəkili Vüqar

Bayramov isə bildirib ki, hazırda Qafqaz üçün prioritet məsələ Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması, sülh gündəminin inkişaf etdirilməsindən ibarətdir: "Almaniyanın təşəbbüsü ilə keçirilən görüş ikili xarakter daşıyan Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarının davam etdirilməsidir. Qeyd edək ki, Almaniya burada vasitəçi deyil, ev sahibi kimi görüşün təşkilatçısıdır. Azərbaycan Prezidentinin dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, münəqişə artıq bitib. Bununla yanaşı, regionda dayanıqlı sülhün əldə edilməsi üçün danışıqların davam etdirilməsi vacibdir. Hazırda Qafqaz üçün prioritet məsələ Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması və sülh gündəminin inkişaf etdirilməsindən ibarətdir. Münəqişənin həll olunduğu Qafqaz indi sülhə həmişəkəndən daha yaxındır. Sülh re-

müxalif kəsim də eyni yanaşma ilə davrananda anlamaq olmur. Özü də eyni səhvləri dəfələrlə təkrarlayırlar. Xatırlayın, 2020-ci ildən sonra həmin yarı-marginal qrupun nümayəndələri, "hanı Xocalı, Xocavənd, Xankəndi, iqtidar o bölgələri rusa verdi və s.", kimi cəfəng militarist ritorika ilə meydan suladılar. İndi çıxıb öz axmaq çıxışlarına görə üzr də istəmirlər. Yalan danışıqlarını etiraf edib nəticə də çıxartmırlar və eyni yanaşmanı davam etdirirlər".

REAL-ın icra katibinin sözlərinə görə, hökumət indi Qazaxın kəndləri, anklavlar və eksklavlar haqqında danışıq, həmin yarı-marginal qrup da eyni mövzulara girir: "Guya öz aləmlərində hökumətə irad bildirirlər ki, bəs nə oldu o torpaqlar, niyə qayıtmır. Yenə "təkərə düşüblər", çünki o kəndlər də qayıdacaq, amma yenə üzr istəməyəcəklər. Halbuki, mövzu başqa olmalıdır, demək lazımdır ki,

Əliyevlə görüşdə ölkəsinə humanitar dəstəyi davam etdirdiyinə görə Azərbaycanın dövlət başçısına bir daha minnətdarlığını bildirdi. ABŞ və Avropa İttifaqı Rusiya işğalı qarşısında Ukraynaya dəstəkdən imtina etməyən, Kiyevə yanacaq və zəruri avadanlıqlar göndərən Azərbaycanın bu rolunu da nəzərə almaq məcburiyyətindədirlər".

"Azərbaycan üçün Fransadansa Almaniyanın vasitəçi kimi təşəbbüskarlığı daha faydalıdır, ancaq Berlin vasitəçilik təşəbbüsündə Brüsseli əvəz etməyəcək"

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında Münhendə görüşün Almaniya kansleri Olaf Şoltsun istəyi ilə baş tutduğunu xatırladan Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, hər iki tərəf ev sahibinə "yox" deməmək üçün görüşə razılaşıb: "Ancaq əvvəlcədən də aydın idi ki, mümkün görüşdə irəliləyiş əldə olunmayacaq. Çünki tərəflərin baxışlarındakı fərqlər ortadan qaldırılmayıb. Buna baxmayaraq, Münhen görüşünün nəticəsi olaraq Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin hər iki ölkənin xarici işlər nazirlərinə sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqları davam etdirməsi və yenidən yaxın zamanda görüşmək tapşırığı verməsi ortamın yumşaldılmasına xidmət etməlidir. Liderlər eyni zamanda, xarici işlər nazirlərinə sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı danışıqların davam etdirilməsi ilə də bağlı tapşırıq da veriblər. Almaniyanın vasitəçilik təşəbbüsünə gəldikdə, bunun daimi xarakter daşıyacağını söyləmək çətindir. Əlbəttə, Azərbaycan üçün Fransadansa Almaniyanın vasitəçi kimi təşəbbüskarlığı daha faydalıdır. Ancaq Berlin vasitəçilik təşəbbüsündə Brüsseli əvəz etməyəcək. Digər tərəfdən, baş verənlərin fonunda Azərbaycanın vasitəçilərə inamı və ehtiyacı yoxdur. Sadəcə, kansler Olaf Şolts Münxen Təhlükəsizlik Konfransının imkanlarından istifadə edərək İlham Əliyevlə Nikol Paşinyanı görüşdürüb. Şoltsun vasitəçiliyini davam etdirməsi üçün xüsusi planı yoxdur. Şolts görüşü təşkil etmək üçün və ölkəsinin Avropada rolunu və Fransadan geri qalmaq istəmədiyini göstərməyə çalışıb. Onun sosial hesabında yazdığı "hər iki tərəfin zərərli olmadan qalan məsələləri həll etməyə razı olması yaxşıdır" cümləsi də Şoltsun xanəsinə yazıla bilər. Ancaq Ermənistan yenə sərhəddə təxribat əl atarsa artıqmasıyla cavabını alacaq və Şolts bunun qarşısını ala bilməyəcək".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

gion üçün yeni inkişaf imkanları deməkdir. Bu imkanlardan isə region ölkələrinin faydalanması vacibdir".

"Müxalif kəsim eyni səhvləri dəfələrlə təkrarlayır, axmaq çıxışlarına görə üzr istəmir, yalan danışıqlarını etiraf edib nəticə də çıxarmırlar"

"Azərbaycanda müstəqillikdən üzü bəri hərbi ritorikanın hakim olması anlaşılan idi. Torpaqlarımız işğal edilmişdi, milli qürurumuz zədələnmişdi, xalq, toplum olaraq böyük bir məğlubiyyət travması yaşayırdıq. İllər ötdükcə travma daha da genişlənirdi, hətta ən populyar yanaşmalardan biri, "əşi bizdən xalq olmaz, bir şey çıxmaz", deyiminə qədər məsələ dərinləşmişdi" deyən Respublikaçı Alternativ Partiyasının (REAL) icra katibi, politoloq Natiq Cəfərli isə qeyd edib ki, əsgərimiz, ordumuz qəhrəmanlıq dastanı yazdı, siyasi-hərbi rəhbərlik, Ali Baş Komandan doğru qərarlarla ölkəmizə qələbə nəsis etdi: "30-35 il deyil, azı 200 illik bir problem həllini tapdı, ərazi bütövlüyümüz, suverenliyimiz bərqərar oldu. Qəddimiz düzəldi, xalq olaraq özügüven qazandıq. Rus və Sovet İmperiyasının öz ərazilərində basdırdığı "minanı" təmizləməyi bacaran yeganə dövlət Azərbaycan oldu, digər post-sovet ölkələrinə də Allah belə uğur nəsis etsin. Baş verən hadisələr, böyük qələbə çox təzə və "istidir" deyə əhəmiyyətini hələ tam anlaya bilmirik. Amma başqa səbəb də budur ki, böyük uğurun, möhtəşəm qələbənin iqtisadi-sosial "dividendlərini" xalq olaraq hiss etmirik. Bu qələbə bizə rifah dövlətinin qapısını açmalı, iqtisadi yüksəlişə keçmək üçün təməl yaratmalıdır. Lakin hələ də məmləkətdə hərbi-militarist ritorika hakimdir, iqtisadi-sosial məsələlərin həlli yolları haqqında diskurs açmaq olmur. Hökumət bu ritorikadan istifadə edərək problemləri arxa plana keçirir. Bunu anladıq, amma

zaten o məsələlər danışıqlarla həll olunacaq, amma ölkədə minlərlə kənd-qəsəbə var, bəlkə onların problemlərinin həlli yollarından danışacaq, bəlkə hökumətə deyək ki, gəlin əvvəl əlimizdə olanları gülüstana çevirək, inkişaf etdirək, rifah yaradaq. Zətən, Qazaxın kəndləri qayıdacaq, bu indi aktual mövzu deyil. Hökumət nədən bu mövzunu aktual saxladığını anlamaq olar. Mesaj budur ki, hələ məsələlər bitməyib, bir az da dözü, sosial-iqtisadi problemləri dillə getiməyin, görmürsüz ki, hələ kəndləri qaytarmaqla məşğulduq?! Yaxşı, bəs bu yarı-marginal qrupa nə düşüb ki, o mövzuya girib bu ritorikanı gücləndirirlər?! Anlamırırlar ki, bu mövzuda yenə iqtidara uduzacaqlar?! Və ya yenə həmin yarı-marginal qrup, guya, iqtidarı vurmaq üçün siyasətdən bixəbərcəsinə, "Azərbaycan Rusiya tərəfə yıxıldı, ölkənin müttəfiqi Rusiyadır", tezisi yayırlar, düşünürlər ki, bu ritorika ilə Qərbdən dəstək alacaqlar, bu yanaşma ilə iqtidara siyasi opponentlik edə biləcəklər. Bu fonda İlham Əliyev MDB liderləri arasında ən çox Zelenski ilə görüşən prezident olur, Ukraynaya ən çox humanitar yardım göstərən ölkələrdən birinə çevrilir, Əliyevi Qərb təbrik, Münhendə konfransa dəvət edir, ölkəyə GOP29 kimi tədbirin ev sahibi olmasına razılıq verir. Yenə sinifdə qalırlar, öz ritorikalarının mənasız olduğunu görmürlər. Anlamırırlar ki, Azərbaycanın gerçək, imzalanmış və parlamentlər tərəfindən təsdiq edilmiş müttəfiqi NATO ölkəsi olan Türkiyədir".

Natiq Cəfərli əlavə edib ki, bir ölkə daim təhlükələrdən danışarsa, hərbi-militarist ritorika hakim olursa, həmin ölkəyə nə investisiya gələr, nə də yatırım qoyan tapılar: "Ona görə də bu ritorikanı maksimum azaltmaq, sülh və rifah mövzularını hakim qılmaq lazımdır. Ölkəyə ciddi yatırım lazımdır, yaxın 10-15 ildə 100 mlrd. dollara yaxın büdcədən əlavə vəsaitə ehtiyac yaranacaq ki, işğaldan azad olunan torpaqlarımızı yeni iqtisadi "driver"ə çevirə bilək, məmləkətdə rifah dövlətinin yaranmasına nail olaq. Bunun üçün isə sülh ritorikası

kası militarist yanaşmanı üstələməlidir. Təbii, heç kim demir ki, ordumuzu gücləndirməyə, müdafiə qabiliyyətimizi artırmayacaq. Bunlar vacib məsələlərdir, hətta peşəkar orduya da keçməliyə, amma bu o demək deyil ki, səhər-axşam yeni müharibələrdən, təhlükələrdən danışacaq, əsas

Natiq Cəfərli əlavə edib ki, bir ölkə daim təhlükələrdən danışarsa, hərbi-militarist ritorika hakim olursa, həmin ölkəyə nə investisiya gələr, nə də yatırım qoyan tapılar: "Ona görə də bu ritorikanı maksimum azaltmaq, sülh və rifah mövzularını hakim qılmaq lazımdır. Ölkəyə ciddi yatırım lazımdır, yaxın 10-15 ildə 100 mlrd. dollara yaxın büdcədən əlavə vəsaitə ehtiyac yaranacaq ki, işğaldan azad olunan torpaqlarımızı yeni iqtisadi "driver"ə çevirə bilək, məmləkətdə rifah dövlətinin yaranmasına nail olaq...

mövzumuz rifah, rifaha aparan sülh və köklü islahatlar olmalıdır".

"ABŞ və Avropa İttifaqı Rusiya işğalı qarşısında Ukraynaya dəstəkdən imtina etməyən, Kiyevə yanacaq və zəruri avadanlıqlar göndərən Azərbaycanın bu rolunu da nəzərə almaq məcburiyyətindədirlər"

Ölkə başçısı İlham Əliyev üçün Münhen Təhlükəsizlik Konfransında iştirakın vacib olduğunu bildiren "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə qeyd edib ki, bu, Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tam bərpa etdikdən sonra dövlət başçısının beynəlxalq əhəmiyyətli toplantıda ilk iştirakı idi: "Dünyada bir neçə ənənəvi konfrans və forum o birilərindən fərqlənir, liderlərin və medianın bu toplantılara marağı daha çox olur. Bunlardan biri Münhen Təhlükəsizlik Konfransıdır. Liderlər Münhendə açıq diskussiya aparır, panellərdə müxtəlif təhlükələrin miqyasının mənzərəsini təsvir etməyə çalışırlar. Bu toplantılarda bəzi liderlər gələcək planları barədə

də mesaj verirlər. Misal üçün Rusiya prezidenti Vladimir Putin Kremlin xarici və təhlükəsizlik siyasətinin sərtləşəcəyini ilk dəfə 2007-ci ildə Münhen Təhlükəsizlik Konfransındakı çıxışında bəyan etmişdi. Dedi-yi kimi də oldu, Rusiya bir il sonra Gürcüstanın ərazilərini işğal etdi, 7

il sonra isə Krim ilhaq edərək Ukraynanın şərqinin işğalını planlaşdırdı. Qərb dövlətləri 2007-ci ildə Putinin çıxışını diqqətə alıb zəruri tədbirlər görseydilər, bəlkə də bugünkü faciələr baş verməzdi. Misal üçün Gürcüstan və Ukrayna elə həmin ərəfədə NATO-a üzv qəbul edilseydilər, Rusiya Şimali Atlantika Blokuna yeni üzv olan ölkələrə hücum risk etməzdi. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev üçün də Münhen Təhlükəsizlik Konfransında iştirak vacibdir. Bu Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tam bərpa etdikdən sonra dövlət başçısının beynəlxalq əhəmiyyətli toplantıda ilk iştirakı idi. Münhendə Azərbaycan dövlət başçısı ilə görüşmək istəyənlər sırada gözləyirdilər. Halbuki, Ermənistanın ümidi onaydı ki, Qarabağda anti-terror əməliyyatından sonra Qərb ölkələrinin Azərbaycana münasibəti dəyişəcək, Bakıya təzyiq artacaqdı. Qərbin Azərbaycanla əməkdaşlığa ehtiyacı olduğunu Münhen Təhlükəsizlik Konfransı da göstərdi". Politoloqun fikrincə, Qərbdə bəziləri Qarabağ mövzusunun gündəmdə saxlamağa çalışsa da, onların sayı getdikcə azalır, qərar verən mərkəzlər Bakı ilə əməkdaşlığın genişlənməsində maraqlıdırlar: "Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski Münhendə İlham

Şanlı tariximizin qəhrəmanı

Azərbaycanın hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan 44 günlük haqq savaşımda Vətən

naminə si-nəsini sipər edib şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanlardan bir də Rəqib Əzizovdur. Məhz buna görə də doğulub boya-başa çatdığı

Masallı rayonunun Yolağac kəndində kiçikdən tutmuş böyüyə kimi hamı adını iftixarla çəkir və onun keçdiyi 29 illik şərəfli ömür yolunu örnək sayırlar. Qanı bahasına qəhrəmanlıq salnaməsini yazan Rəqib bu yolu həm də Vətəninə, millətinə başucalıqı gətirmək üçün seçmişdi. Və çətin məqamda amalına sadıq qalaraq, qəlbində bəslədiyi sədaqət borcunu ləyaqətlə yerinə yetirib.

Rəqib həyatı dərk edən gündən Vətənin torpağına, daşına o qədər sevdalanmışdı ki, erməni vandalların Azərbaycanımızın müqəddəs bir parçası olan Qarabağa təcavüzü ilə heç cür barışa bilməyib. Həmçinin, birinci arzusu elə nifrət bəslədiyi ermənilərdən qisas almaq olub. Buna görə də əsgər yaşı çatanda ürəkdan sevinib.

2009-2011-ci illərdə Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin "N" sayılı hissəsində müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olanda Vətəninə, dövlətinə ləyaqətli xidməti ilə sayılıb, sevilib. Təlimlərdə isə cəsurluğu, çevikliyi, ağıllı hərəkətləri həmişə onu komandirlərin yanında üzuağ edib. Əsgəri borcunu yerinə yetirən igid Vətən sevdalı döyüş meydanında diğalarla üz-üzə gəlib, onların başını əzmək üçün yenidən orduya qayıdıb. 2012-2013-cü illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin TTM-də təhsil alıb, mükəmməl öyrəndikdən sonra "N" sayılı hərbi hissədə bağlama rabitə bölüyünün mobil retransiysiya stansiyasının reisi vəzifəsində xidmət edib və özünü yağıdan qisas almağa tam hazırlayıb. Odur ki, Vətən müharibəsi başlanan kimi gözü qırpmadan öz yerini odlu-alovlu səngərlərdə alıb.

İgid döyüşçü Hadrut qəsəbəsinin və Füzulinin azadlığı uğrunda gedən qanlı savaşda rəşadət və şücaət göstərilib. Yağının kabusuna çevirməklə yüzrlə canlı qüvvəsini, neçə-neçə hərbi texnikasını məhv edib. Çətin müharibə meydanlarından üzuağ çıxmaqla şanlı qələməmiş qədər yol gedib. Rəqib Vətən torpağında yazdığı şanlı tarixə ürəkdan sevinib, qalib bir ölkənin vətəndaşı olmağına qürur duyub.

Şanlı qələbəmizdən sonra bütün dünyada ifşa olunmuş bir qrup erməni diğası dekabrın 8-də Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi istiqamətində Azərbaycan Ordusunun bölmələrinə hücum edib. Görülən tədbirlər nəticəsində onlar layiqli cavabını alsalar da, gizir Rəqib Əzizov şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Qəlbi Vətən, torpaq sevgisi ilə döyünən qəhrəman milyonların ürəyində özünə əbədi məkan qurmaqla bərabər, həm də dövlət tərəfindən "Vətən uğrunda", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Zəngilanın azad olunmasına görə" medallarına layiq görülüb.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Qarabağı "kamına çatdıran" Kamran

Biz dünyaya ilk göz açdığımız andan bizi var edəcək səbəblər də bizdən xəbərsiz bizimlə var olur. Böyük əllərdə kiçik bədən-lərimiz əldən-ələ keçərkən heç kimin ağına belə gəlmir ki, indi əlimizdə, ovuclarımızda olan bu körpə bədən-in köksündə necə bir ürək döyünəcək..

Hamı üçün simvolik mənası olan 14 fevral 1996-cı ilin bu günü Fərəcovlar ailəsi üçün sonsuz, ucsuz-bucaqsız dünyaya sığmayacaqları tarix oldu. Bu gün çoxumuzun yanından, eyni səma altında eyni nəfəsi aldığımız, eyni soyuğu və istini hiss etdiyimiz, hətta belkə də bir-birimizi tanımadan, ötüb-keçdiyimiz Kamran Fərəcov dünyaya göz açdı..

O gözəl ki, 24 ildən sonra əbədi olaraq yumulacaq.

O ürək ki, özünü biləndən Vətən üçün döyünüb, Vətən üçün dayanacaq.

O can ki, işğal tarixi yaşından böyük olan amma heç vaxt görmədiyi, böyümədiyi torpaqlar üçün qurban verəcək.

Kim bilə bilirdi? Sənmi? Mənmi? İlqar atamı? Reyhan anamı? 3 bacısı mı? Yoxsa, yarı Fidan xanımı mı? Heç birimiz...

Vətənə "Ana" deməyin bədeli onun qoy-nuna girə bilməyi də hünər etmək idi, təbiig Deyirlər, valideyni öləne yetim, yoldaşı öləne dul, amma övladı öləne nə deyərler bilməzlərmiş...

II Qarabağ müharibəsində neçə belə

Varlıq nə deməkdir? Nəfəs almaqdır, ya öləne qədər yaşadığımız müddətdir? Yoxsa biz öləndən sonra yaradacağımız səbəblərdir?

heqayələr yazıldı. O heqayələrin qəhrəmanlarından biri Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Dəstəsinin üzvü, snayper, baş əsgər, şəhid Kamran Fərəcov İlqar oğludur. Müharibəyə qatıldığını ailəsinə bildirmədi. Amma qatıldığını başqa formada ailəsinin qarşısına çıxaraq bildirdi. Ayaqda yox, al bayraq Tabutundakı al bayraq üstünə kəfən olana qədər o, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan, Hadrut və Şuşada şanlı Azərbaycan bayrağının dalğalanması üçün bütün varlığı ilə döyüşdü. Snayper olduğu üçün sərrastlıqla neçə ermənini Vətən torpaqlarından birdefəlik sildi.

Əzmlə, qətiyyətlə və dəqiqliklə!

Bir tərəfdən ermənini məhv edən Kam-

ran, digər tərəfdən "birdən Kamrana nəse olar" qorxusunu sevdiklərinin canına keçirt-di. Bacılarını arxasız, valideynlərini qol-qanadsız, yoldaşı Fidan xanımı isə daim qanayacaq yarayla baş-başa buraxdı. Fidan xanım ailə həyatı qurandan sonra itirmiş atasını, ailəsinə Kamranda tapmışdı. İndi isə Kamran gedişi ilə Fidan xanıma bir ailə, Fidan xanımı isə ailəsinə nişanə qoyub getdi, bu dünyadan.

Bu dünyadan ailəsinə, bacılarına dayaq olan, yoldaşı Fidan xanıma dünya olan bir Kamran keçdi...

24 yaşında, oktyabrın 24-də Xocalıda, qəhrəmancasına..

Nuray Rəşid Abdulla

Vətən yolunda şəhid olanlar ölmürlər

32 ildir Milli Qəhrəman Səfəralı Qurban oğlu Məmmədovun nəsihi əzəmətli, müqəddəs şəhidlik zirvəsindən boylanmış səadətidir. 1963-cü ildə Masallının Sərcuvar kəndində dünyaya göz açan elin mərd oğlu 29 yaşında Birinci Qarabağ Müharibəsində Vətən, millət yolunda şüurlu surətdə canını fəda edib. Qəhrəman Vətən sevdalı cismən bu dünyadan getmə də, mənən milyonların qəlbində yaşayır.

Bu günlərdə Masallı sakinləri tərəfindən Səfəralı Məmmədovun xatirəsi anıldı. Mərasim Milli Qəhrəmanın adını daşıyan Sərcuvar kənd tam orta məktəbində baş tutdu. Tədbir

də Masallı RIHB aparatının, rayon polis şöbəsinin əməkdaşları, qəhrəmanın ailə üzvləri, hərbi yoldaşları, kənd sakinləri, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edirdilər. Ziyarətçilər qəhrəman oğlunun əziz xatirəsinə ehtiram

əlaməti olaraq büstü önünə gül dəstələri düz-dülər. Sonra onun şərəfli, zaman-zaman gələn nəsillərə nümunə olacaq həyat yolundan böyük qürurla, iftixarla danışanlar çox oldu. Bildirildi ki, Səfəralı qısa ömrünü Vətəninə sərf etdi. O, canından artıq sevdiyi doğma Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda misilsiz fədakar-

lıq göstərib. Adı xalqın qəhrəmanlıq simvolu-na dönərək dillərdən düşmür.

Səfəralı Məmmədov Ağdam rayon Daxili İşlər Şöbəsinə post-patrul batalyonunda təyinat komandiri vəzifəsində xidmət edib. O, 1992-ci il fevralın 16-da Xocavənd rayonunun Qaradağlı kənd sakinlərini azğınlamış erməni quldurlardan xilas edən zaman şəhid olub, ölümündən sonra "Azərbaycan Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülüb. Masallı şəhərində küçələrdən biri, igid döyüşçünün təhsil aldığı məktəb onun adını daşıyır. Məktəbin həyətində büstü qoyulub, cəsur döyüşçüyə həsr olun-

Milli mentalitetimizdə qadınların xüsusi yeri var. Təsədüfi deyil ki, bir çox məqamlarda onlara daha həssas yanaşılır. Amma təəssüf ki, narkomaniyanın ölkəmizə vurduğu zərbə zərif cinsdən də yan keçməyib. Belə ki, son illərdə Azərbaycanda narkoman qadınların sayında da çox ciddi artım var. Bəs, cəmiyyət olaraq bu problemdən necə çıxış yolu tapa bilərik? Ümummilli epide-miyaya çevrilmiş bu beləni necə yox edə bilərik? Əlbəttə, bütün bunlar hər birimizi narahat edən, ən yaxarı səviyyədə cavablandırılmalı olan sualdır. Xüsusilə aludəçi qadınların sağalma dönməindən sonrakı müddətdə həyatlarını yenidən qurmaları prosesini diqqətə alaraq. Elə bu məqsədlə də klinik psixoloq Pərvanə Baxşəliyevanın mövqeyini öyrəndik.

- Pərvanə xanım, narkomaniyanın "epidemiya" kimi ölkəmizdə necə tüğyan etdiyi məlumdur. Onu da bilirik ki, əvvəllər qadınların arasında narkomaniyaya düşər olanlar az idisə, bu balans get-gedə pozulur. Narkoman qızların sayı həddən çox artıb. Siz psixoloq olaraq bunun səbəbini nədə görürsünüz?

- Birincisi, işlədiyim ailələrdə, siğınacaqlarda, reabilitasiya mərkəzlərində rast gəldiyim hadisələrə əsasən deyə bilərəm ki, əsas səbəb ailədə kiminsə istifadəçi olmasıdır. Nəticədə həmin yeniyetmənin də bu prosese cəlb olunduğunu görmüşəm. Birinci səbəb kimi bunu görürəm. İkinci səbəb kimi isə ətraf mühit, yoldaş, dost, sevgili - bu tipli münasibətlərdə ikinci tərəfin narkomaniyanın qurbanı olmasını, digər tərəfi də bu yola çəkmesini görmüşəm.

- Məlumdur ki, qızlar gələcəyin anasıdır. Sizcə, narkomaniya onların bu potensialına necə təsir göstərir?

- Siğınacaqda rastlaşdığım belə hallar olub. Bu tipli qızların, qadınların ana olması prosesini görmüşəm. İnanın ki, belə hallarda sağlam uşaqlar dünyaya gəlməyib. Mütəq şəkilə hamiləlik vaxtı qəbul edilən narkotiklərin fəsadları daha sonrakı yaşlarda uşağın orqanizmində, sağlamlığında özünü göstərir. Mən bir il müddətində sırf yeniyetmə qızların narkomaniya qurbanı olduğu reabilitasiya mərkəzində çalışdım. Onların içində ana olanlar da var idi. Mən bir şeyin şahidi oldum ki, narkotiklər istəməz onları fiziki görünüşündə öz izlərini buraxır. İstər xarici görünüşündə, istər derisində. Onlar reabilitasiya prosesində vaxtaşırı həkim müayinələrindən keçirdi, müalicə də qəbul edirdilər. Onların istəməz ginekoloji tərəfdən də problemlərinin olduğunu biz görürdük. Narkotiklər ana olma prosesinə də təsir göstərir. Nə vaxt təsir göstərir - daha irəliki zamanlarda. Amma narkotiklərə yeni başlamış qızlarda, hansı ki, zorakılıq, təcavüz qurbanı olublar, yaxud da qeyri-şüuri olaraq, amma öz istəyi ilə cinsi münasibətə girmiş qızlardan ana olanlar var idi. Daha sonrakı yaşlarda bu prosesin hamilə olduğu müddətdə qısa zamanda öz-özünə sonlanmasını müşahidə etdik. Çünki belə qadınlarda dölnün inkişafı sağlam getmir. Biz bunu müşahidə etdik.

Hətta elə olub ki, bizə müraciət edən xanımın 6-7 aylıq narkotik istifadəsi olub və o vəziyyətdə hansısa selektiv abortdan söhbət gedə bil-məzdi, amma hamiləliyin bitməsinə 2-3 ay qalmış müddət açıqlışlarla mü-

"Narkoman valideynlərin uşaqları onlardan uzaqlaşdırılmalıdır"

Pərvanə Baxşəliyeva: "Tanıdığım 16-17 yaşlı bacılar analarının narkotikindən istifadə edirdilər"

şahidə olunub. Çünki döl sağlam olmayıb. Dölnün sonrakı prosesində sağlam olmayan uşaq dünyaya gəlib, o uşaqda hansısa problemlər olub, istər fiziki problemlər olsun, istər daxili orqanlarda hansısa problemlər olsun.

- Ümumiyyətlə narkoman qadının həm fiziki, həm də psixoloji baxımdan sağlam nəsil vermə və yetişdirmə perspektivini necə görürsünüz?

- Reabilitasiya prosesi keçmədən, tamamilə sağalmadan onların istər yenidən ailə qurması, istər də yenidən ana olmanın gözənd keçirilməsi məsləhət görülmür. Mənim iş təcrübəm dövründə bir neçə xanım olub, həmin xanımların yeniyetmə qızları ilə də işləmişəm, o qızlar da eyni formada analarının gətirdiyi yoldan gedirlər. Ana narkotiki atmayıb tam müalicə olunmayıb, qısamüddətli narkotikləri tərk edir, yenə qayıdır, get-gəllər yaşayır. O qısamüddətli gediş-gəliş də önəlidir. Məndə iki bacı olub, biri 16, digəri 17 yaşında. Onların hər ikisi anasının narkotikindən istifadə edirdi. Bax, problem budur.

Ümumiyyətlə, dövlət bu sahədə işlər görməyə çalışır, amma bu qanedic deyil. Elə insanlardan uşaqlarının uzaqlaşdırılması məsləhətdir. Çünki bir yerdə yaşayanların hamısında narkotik istifadəsini görmüşük. Yüzdə yüz olmasa da, çox hallarda müşahidə etmişik. Onların yenidən cəmiyyətə inteqrasiyası prosesi də var. Çünki uzun müddət cəmiyyətdən izolyasiya olunurlar. Ona görə də yenidən cəmiyyətə adaptasiya olma prosesi var və bu bizim cəmiyyətdə çox çətindir. Bizim cəmiyyətimizdə stiqlmalar, prinsiplər, damğalanmalar o qədər güclüdür ki, hansısa bir insan artıq narkotik istifadəçisi olubsa, barmaqla göstərilir. Onun yenidən cəmiyyətə qayıtması, yenidən uyğunlaşması, adaptasiyasında mühit də çox önəmli amildir. Amma çox təəssüf olsun ki, bu mühit amili bizdə sağlam deyil. Ona görə sağalma prosesi başa çatır, amma onun yenidən

cəmiyyətə adaptasiyası çətin proseslərdir. İkinci ən çətin proses budur. O, yenidən cəmiyyətə adaptasiya olacaq, onu yenidən kimə sağlam insan kimi qəbul edəcəkm, kimə onu həyatına qəbul edə biləcəkm, özünüz bilirsiniz, bizdə mental dəyərlər nə yerdədir. Dediym stiqlmalar ki var, damğalanma prosesindən söhbət gedir, təəssüflər olsun ki, bizdə sağlam şəkildə deyil. Ona görə də biz hətta şahidi olmuşuq ki, aludəçi reabilitasiya prosesini keçib, cəmiyyətə adaptasiyasına şərait yaratmışıq, tutaq ki, təhsili olsun, yenidən ailə qurması üçün şərait yaratmaq olsun, əmək fəaliyyəti olsun... Axı, istər-istəməz bu insanların bir keçmiş var. Hansı ki, hüquq-mühafizə orqanlarında onlar narkotik istifadəçisi kimi qeydiyyatdadırlar. Bilirsiniz ki, indi kompüter sistemidir. İnsanın təcrümeyi-halını axtarısa verəndə bilinir ki, o, narkotik istifadəçisi olub. Və elə insanı işə götürürlər. Halbuki, bu insan sağalıb, artıq həyatını sağlam şəkildə davam etdirmək, ona yaradılmış ikinci şansı dəyərləndirmək istəyir. Amma təəssüf ki, cəmiyyət ona ikinci şansı vermir. O insan bunu istəyir, amma cəmiyyət olaraq biz ona bu şansı vermirik. Bu da bizim ən böyük əngəlimizdir.

- Çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Mən bu mövzuda dövlətin daha böyük addım atmasını istəyirdim. Çünki xırda qurumların, bizlərin gördüyü iş çox kiçikdir. Biz tutaq ki, o insanlara cavabdehlik götürürük, hansısa bir insandan bu şəxs üçün xahiş edirik ki, narahat olmayın, mən ona cavabdehəm, bu insan yenidən narkotik istifadə etməyəcək, oğurluq etməyəcək. Kimə bizə arxalanıb o insanı işə götürür. Axı bütün iş yerləri belə deyil. Dövlət bu sahədə xüsusi bir proqram hazırlamalıdır, o insanların yenidən işə bərpası üçün şərait yaratmalıdır. Bununla bağlı bir qanun olmalıdır. Çünki belə bir qanun yoxdur. Sözdə o insanların cəmiyyətə yenidən adaptasiyası, geri qayıdışı, uyğunlaşması var. Amma bir qa-

"Təəssüf ki, cəmiyyətimiz narkotik asılılığından xilas olan, artıq həyatını sağlam şəkildə davam etdirmək istəyən insanlara ikinci şansı vermir"

nun yoxdur ki, hansısa bir dövlət qurumu, yaxud özəl qurum o qanundan çəkinsin ki, bu dövlət qanunudur, mən bu adamı işə götürməsəm cəzası var. Belə bir qanun yoxdur, təəssüf ki.

- Bəs, həm dövlətə, həm də cəmiyyətə ünvanlanmış konkret təklifləriniz nə olardı? Dövlət və cəmiyyət olaraq nələ etməliyik?

- Dövlət olaraq bu sahədə çıxışlarım da təkliflər etmişəm ki, mütəq bu sahədə maarifləndirmə çoxalmalıdır. Tutaq ki, mən eyni zamanda təlimçiyəm, bir il içində BMT ilə birgə

getməlidir. Həm insanların bu sahədə maarifləndirilməsi, həm də belə keçmiş olan, amma sağlamış insanların yenidən qəbul edilməsi. Yeni onlarla ünsiyyətə girilməsi, cəmiyyətə adaptasiyasına köməklik göstərilməsi. Onlara yara-xoralı, çibanlı xəstə kimi baxmamalıyıq. Bax, problem budur. Biz elələrini görəndə onlara yaxın durmuruz, uşağımızı da uzaqlaşdırırıq. "Filan vaxt o narkotik çəkib, filan vaxt o içəridə olub" kimi fikirləri daşıyıırıq.

- Belə çıxır ki, cəmiyyət olaraq da "reabilitasiya keçməliyik".

- Mütəq. Cəmiyyət olaraq sağlam düşüncəyə sahib deyilik. Düşün-cə sağlamaşdırılmalıdır. Yeni onlar geri dönüş edirsə, biz onların geri dönüşünə kömək etməliyik. Təzədən onları qınağımızla narkotik bataqlığı-nın içinə itməli deyilik.

- Pərvanə xanım, aludəçilər tam sağalma dönməini keçdikdən və bir neçə illik aylıq müddətindən sonra onlarda digər sağlam insanlar kimi övlad sahibi olmaq və onu yetişdirmək alınır?

- Bir şey deyim, bir neçə ay davam edən reabilitasiya prosesinə gəlincə, narkotikin özünün bədən-dən təmizlənməsi 9 günlük detoks proqramı ilə baş verir. Bəs onda ortaya sual çıxır ki, narkotik qandan təmizlənsə, bu insan necə narkotiklərə qayıdır? Deməli, məsələ onun qanda olub-olmaması deyil. Məsələ onun beyində, şüurda psixoloji olaraq kök salmasıdır. Nəyə görə, reabilitasiya prosesinə başlayanda, aludəçi yeniyetmədirsə valideynlərinə deyirik ki, onu mühtindən uzaqlaşdırın?! Hansı ki, həmin mühit onu çirkəbə çəkir. Çünki yeniyetmənin o insanlarla yenidən ünsiyyəti şüurunda narkotiki tətikləyir. Yeni bədən olaraq sağalma 9 gündürsə, psixoloji olaraq sağalma uzun müddət çəkir. Aylarla, bəzən illərlə. Yeni bu asan deyil. Burda həmin insanın daim psixoloji dəstək alması mütəqdir. Bəli, bu sahədə işləyən həkimlər, psixoloqlar da öz rəylərini verəndən sonra ki, artıq bu şəxs sağlamdır, hansısa mühitə düşəndə onda yenidən əvvəlki meyllər tətiklənməyəcək, sağalmaya inanmaq olar. Ola bilər ki, şəxs bir neçə il narkotik istifadə etməyir, amma o mühitə düşən kimi dərhal yenidən başlayır. Elə olub ki, şəxs 3 il narkotik istifadə etməyib, 3 ildən sonra bir saniyənin içində mühit təzədən onu narkotikə qaytarıb. Bunu da görmüşük. Məsələ beyin və psixoloji olaraq asılılıqdan qurtarmaqdır. Bədən asılılığı tez bitir, amma beyin asılılığı uzun illər davam edir. Və nə vaxt ki, beyin asılılığı bitir, onda onlara icazə verilə bilər ki, sən artıq ata, yaxud ana ola bilərsən. Artıq sən övlad yetişdirə bilərsən, sənin fizioloji sağlamlığın yerindədirsə, buyur. Çünki biz heç kimin bu haqqını əlindən ala bilmərik.

Hazırladı: İ. SABİRQIZI

Bərdə sakinindən ölkə rəhbərliyinə müraciət

"İcra başçısı və Reyestr Xidməti torpağımı saxta sənədlə ələ keçirdilər"

Bərdə rayonu, Bahadır Hacıyev küçəsi, ev 16-da yaşayan Hüseynov Natiq Şahməmməd oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova, DTX sədri Əli Nağıyevə və Baş prokuror Kamran Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli Prezident!

Bildirmək istəyirəm ki, Bərdə şəhər XDS İcraiyyə Komitəsinin 16.06.1986-cı il tarixli, 9 sayılı sərəncamı, Bərdə Rayon İcra Hakimiyyəti 07.05.1998-ci il tarixli 20 sayılı çıxarışı ilə Ağdam-Bərdə rayonlararası "avtotexxidmət" stansiya-sı üçün ayrılmış torpaq sahəsində öz şəxsi vəsaitim hesabına tikili tikməyim barədə razılıq verilmişdir. Hətta 14.7 ha torpaq sahəsi mənim adıma keçirilmişdir.

1998-ci ildə mülkiyyətim dövlət qeydiyyatına alınıb, texniki pasport almışam və obyekt tikdirmişəm. Lakin mənə məlum olmayan səbəbdən Bərdə rayon 7 sayılı Dövlət Reyestr Xidməti ilə icra başçısı Vidadi İsayev qanunsuz olaraq mənə məxsus torpağa ikinci saxta sənəd verərək, satıblar.

Məhkəmələr icra başçısının təsir və təzyiqi ilə mənim sənədlərimi görməzdən gəldi. Belə ki, sifarişlə cəmi 2 dəqiqəlik məhkəmə prosesi keçirildi, torpaq-şünaslıq və texniki ekspertiza təyin etməkdən yayınaraq, qorxmadan, çəkinmədən saxta yolla verilmiş ikinci sənədi qüvvədə saxladılar. Məhkəmələr dövlət adından qəbul etdikləri sifarişli qətnamələrlə xalqı, milləti Prezidentdən narazı salmağa çalışırlar. Amma inanırı ki, haqq və ədalət hər zaman qalib olduğundan, mənə qarşı edilən bu haqsızlıq da ört-basdır edilməyəcək.

Cənab Prezident!

Xahiş edirəm ki, əmlakımı saxta sənədlə ələ keçirən vəzifəli şəxslər haqqında müvafiq araşdırma aparılmasına göstəriş verib, mənə məxsus torpağın qaytarılmasına köməklik edəsiniz".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Şəmkirdə özbaşınalıq

44 günlük Vətən Müharibəsi qazisinin vərəsəlik hüququ tapdalanıb

DƏDRX-nin 11 sayılı Şəmkir Rayonu Ərazi İdarəsinin rəhbərliyi problemli əmlak bölgüsünü özləri həll edir, məhkəmə yox

Öncə dəyərli oxucuların nəzərinə çatdırmaq ki, VI əsrə aid Yustinan Kodeksində istifadə edilən bir anlayış var - ədalət anlayışı. Bu anlayış orada belə təqdim olunur: "Ədalət - daimi və dayanıqlı olaraq hər kəsin haqqını tələb etmək, hər kəsin haqqını almaq istəyidir".

Bizim üçün doğmaya çevrilmiş, ictimai, fəlsəfi və hüquqi anlam daşıyan "Ədalət mülkün təməlidir" devizi də var. Və heç də təsadüfi deyil ki, bütün üstün cəmiyyətlərdə, ələxüsus da qardaş Türkiyədə dövlət atributları müqəddəs hesab olunur.

Çox təəssüflər olsun ki, bizim ölkəmizdə isə harınlamış məmurlar tərəfindən ədalətsizliyə məruz qoyulan, haqqı, hüququ tapdalanmış insanlar çoxdur. Onlardan biri də 44 günlük Zəfər Savaşı qazisi, Şəmkir rayon sakini - Şəmkir şəhəri, Cəlil Məmmədov qızda küçəsi, 18 nömrəli evdə yaşayan, hazırda Müdafiə Nazirliyinin Kəlbəcər rayonunda yer-

Harınlamış məmurların "ötür-ötür" oyununa məruz qalmış qazinin anası 18 ildir haqq-ədalət axtarışındadır

sində iştirak etmişəm.

2013-cü ildə atam Məmmədov Nazim İsmayıl oğlu vəfat etdi, biz anam və iki bacırımla tək qaldıq. Qeyd edirəm ki, babam Məmmədov İsmayıl Şirin oğlu vəfat etməmişdən əvvəl bütün əmlakını atam Nazimə

zın göstərişinə əməl etmirlər, qanunu pozurlar. Hətta mənim kimi müharibə veteranlarının da hüququnu tapdalayırlar. Odu ki, sizdən xahiş edirəm, Azərbaycan Respublikası ƏMDRX-nin 11 sayılı Şəmkir Rayon Ərazi İdarəsində mənə babamdan miras qalmış əmlaka, qanuna uyğun olaraq, mülkiyyət hüququmun tanınmasına dair çıxarışın verilməsi üçün aidiyyəti üzrə göstəriş verəsiniz".

Müəllifdən: Dəyərli oxucuları Məmmədov İsmayıl Nazim oğlu müharibə vətəranı kimi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş güzəşt və imtiyazlardan istifadə etmək hüququna malikdir. Lakin İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin 11 sayılı Şəmkir Rayon Ərazi İdarəsinin rəhbərliyi bunu nəzərə almaq istəmir.

Onu da nəzərinizə çatdırım ki, mübahisəli (problemli) mülk bölgüsünü məhkəmə həll etməlidir. Lakin öz məkrli məqsədləri üçün ƏMDX-nin 11 sayılı Şəmkir Rayon Ərazi İdarəsinin rəhbərliyi bu problem özləri və öz bildikləri kimi həll etməyə çalışırlar. Bu yerə atalar yaxşı deyib: "Torbada pişik var".

Yeri gəlmişkən onu da qeyd edək ki, qazinin anası oğlunun vərəsəlik hüququnu tam tanımaq istəməyən idarə rəhbərliyinə etirazını bildirəndə, ona hədə-qorxu gələrək, rayon polis şöbəsinə apardırıblar. Şəlalə xanımı şöbədə bir-neçə saat saxlayıb, ondan heç bir izahat almadan, protokol tərtib etmədən, onu buraxıblar.

Bəhlul ORUCOĞLU
Araşdırmaçı jurnalist

ləşən "N" sayılı hərbi hissəsində gizir vəzifəsində xidmət göstərən Məmmədov İsmayıl Nazim oğludur.

Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, eləcə də digər aidiyyəti qurumların rəhbərlərinə - Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyevə, İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovaya, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəşad Tağıyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Cənab İlham Əliyev!

Hörmətli Mehriban xanım!

Məlumunuz olsun ki, mən 2014-cü ildən hal-hazırda Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin nəzdindəki "N" sayılı hərbi hissədə "Maxe" (gizir) kimi xidmət edirəm. Qarabağda erməni işğalçılarına qarşı gedən müharibədə, yeni İkinci Qarabağ Müharibə-

vəsiyyət etmişdir. Atam vəfat edəndən sonra vəsiyyətnamə və vərəsə ilə bizə miras qalan 0.15 ha həyətyanı torpaq sahəmizin və orada yerləşən iki otaqdan, bir aynəbənddən ibarət olan fərdi yaşayış evimizin qanuni sənədləri - vərəsəlik şəhadətnaməsi, arxiv arayışı olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinin nəzdində olan Azərbaycan Respublikası ƏMDK yanında DƏDRX-nin 11 sayılı Şəmkir Rayon Ərazi İdarəsinin rəhbərliyi hansı marağa görə, babamdan miras qalmış əmlaka çıxarış vermir. Hətta qurumun əməkdaşları digər qohumlarımdan rüşvət alıb, mənə miras qalan torpaq sahəsinin bir hissəsinə qanunsuz olaraq saxta çıxarış vermişlər. Mənə də deyirlər ki, qalan torpaq sahəsi sizə bəs edər.

Hörmətli Prezident!

Hörmətli Birinci vitse-prezident!

Ümidimiz sizədir. Şəmkir rayonunda Si-

P.S. Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq.

Qərbi Azərbaycanın Türk-Müsəlman əhalisi II Dünya müharibəsinin iştirakçıları...

(Əsir düşərgələrində həlak olanlar)

Qərbi Azərbaycanın kökənli Türk-Müsəlman əhalisinin 200 min nəfərə qədər II Dünya müharibəsində ön cəbhə döyüşlərində iştirak etmiş, qəhrəmanlıq və şücaət göstərərək çoxsaylı təltiflərə layiq görülmüşlər. Çox təəssüf ki, uzun illər ərzində onların canları bahasına Qələbə Zəfərinə verdikləri töhvə-layiqli qiymət mənfur və dinsiz hay kilsəsi tərəfindən yada salınmamış, yalnız həydaşnak mənşəlilər haqqında danışılmışdır. Hətta, müharibə illərində Almaniyanın hərbi düşərgələrində həlak olan Qərbi Azərbaycanlı soydaşlarımız barədə heç bir rəsmi məlumat verilməmişdir.

Rus tədqiqatçısı Q.P.Skvortsov arxiv məlumatları və araşdırmaları-axtarışları əsasında "Adların qaytarılması" layihəsinin icrası olaraq 2019-cu ilin avqust ayında hərbi-əsir düşərgələrində həlak olan 700 nəfərdən çox əsgerin siyahısını ("Ermenistan" adlanan bölgədən II Dünya müharibəsi iştirakçıların, onların arasında eləcə də, rus, ukraynalı, yəhudi, kürd, gürcü...millətindən olanlar az deyil) hazırlamışdır. Siyahıdan görünür ki, 1941-1945-ci illərdə tək-cə İrəvan şəhərindən hərbi xidmətə çağırılan və döyüşlərdən geri qayıtmayan (əsir düşərgələrində həlak olaraq Şərqi Avropada dəfn edilənlər) soydaşlarımız sayca heç də hay mənşəlilərdən az olmamışdır (bu siyahıya görə 74 nəfər, ümumi sayə nisbətə 10%-dən çox). Hay kilsəsi və həydaşnak sürüsü xislətlərinə uyğun nə qədər gizlətsələr də, həqiqət gec-tez, çətinliklə də olsa üzə çıxacaqdır.

Bu baxımdan, İrəvan şəhərindən olan hərbi əsir qurbanlarını tanıyaq:

1. Qədir (Kado) Məmmədov, 1907-ci il təvəllüdlü;
2. Məzi Rəsulov (Mozi Razulov), 1900...
3. Mərdan Abdullayev, 15 mart 1910-cu il...
4. Mehreli (Miqrali) Osman oğlu Əliyev, 1910-cu il...
5. Bayram Teymur oğlu Quliyev, 1922-ci il...
6. Ramazan İbrahim oğlu Əsgərov, şəhərin Ayqəstan küçəsində yaşayıb, 1916-cı il...
7. Əziz Cəfərov, 1908-ci il...
8. Yusif Xıdır oğlu Rüstəmov (Bustamov), 1919-cu il...
9. Allahverdi Ələkbərov, 1902-ci il...
10. Məmməd Əsgərov, 1912-ci il...
11. Vəli Əhməd oğlu Kələntərov, 1915-ci il...
12. Məmməd İskəndərov, 1902-ci il...
13. Bahadır Abbasov (Poqadur Qo-

- basov), 1902-ci il...
14. Yəhya (Yaqiy) Rüstəmov, 1907-ci il...
16. Qəzənfər Hüseynov (Kazamvar Kuzenov), 1903-cü il...
17. Əsgər Rzayev (Asxel İrzaev), 1897-ci il...
18. Məhəmməd Hüseynov, 1898-ci il...
19. Əhməd Ələsov/Qaraşov (Ka-

- pastsov), 1919-cu il...
20. Bəylər Məmməd oğlu Səlimov (Tjalimov), 1913-cü il...
21. Əli Ələsgər oğlu Qurbanov, 1906-cı il...
22. İsmayıl Umud oğlu (İmutyeviç) Əliyev, 1892-ci il...
23. Həmid Hacı oğlu Məmmədov, 1912-ci il...
24. Əli Məmməd oğlu Bağirov, 1896-cı il...
25. Əsgər Mədət oğlu Rzayev (İrzaev), 1897-ci il...
26. Məhəf Fərzəli oğlu Orucov, 1903-cü il...
27. Əli Bəysalam oğlu Qasımov, 1911-ci il...
28. Əkbər Mustafayev, 1898-ci il...
29. Qafar Səbəyil oğlu Zərgərov, 1906-cı il...
30. Məcid Mustafa oğlu Sultanov, 1897-ci il...
31. Məmməd Qasım oğlu Mustafayev, 1897-ci il...
32. Hüseyn Hüseynov, 1915-ci il...
33. Əkbər Mustafayev, 1898-ci il...
34. Məhər Hüseyn oğlu Həsənov (Makar Kasanov), 1922-ci il...
35. Abbas Abbasov, 1915-ci il...
36. Əhməd Mustafayev, 1920-ci il...
37. Bayram Yengicə oğlu Məhyəddinov, 1918-ci il...
38. Yüzbaşı Hətəm oğlu Əsgərov...
39. Hüseyn Əli oğlu Əliyev, 1909-cu il...
40. Nuhu Qasım oğlu Nəsirov, 1908-ci il...
41. Yusif Muhammad oğlu İsmayılov, 1920-ci il...
42. Məhərrəm Qara oğlu İsmayılov,

- 1910-cu il...
43. Müslüm Novruz oğlu Cəfərov, 25 dekabr 1909-cu il...
44. Cəbbar Canman oğlu Seyidov, 1901-ci il...
45. Allahverdi Ələkbər oğlu Ələkbərov, 1902-ci il...
46. Məmməd Mirkəlam oğlu Əsgərov, 1912-ci il...
47. Əhdar (Axdar) Bayram oğlu İmaməliyev, 1915-ci il...
48. Abbasəli Qulu oğlu Rəhimov, 1904-cü il...
49. Tələt Zeynal oğlu İbrahimov, 1920-ci il...
50. Ramazan Şükür oğlu Əliyev, 1909-cu il...
51. Hüsni (Kusiyyət) Məmməd oğlu Cəfərov, 1913-cü il...
52. Dadaş İbrahimov, 1901-ci il...
53. Xaniş Məhtər oğlu İbrahimov, 1897-ci il...
54. Bahadır Xıdır oğlu, 1902-ci il...
55. Adil Qurban oğlu Əmiraslanov, 1916-cı il...
56. Cümşüd İsmayıl oğlu İsmayılov, 1909-cu il...
57. Rza Bayram oğlu İsmayılov, 15 avqust 1903-cü il...

58. Mustafa Səfəreli oğlu Bakirov, 15 mart 1898-ci il...
59. Əkbər (Axtar) Bayram oğlu İmaməliyev, 1915-ci il...
60. Məmmədkerim Yarməmmədov, 1902-ci il...
61. Əli Həsən oğlu Həsənov, 20 yanvar 1895-ci il...
62. İsmayıl Əhəd oğlu Hüseynov, 1901-ci il...
63. Fərzəli Həməzəli oğlu, 1897-ci il...
64. Allahverdi Qaraca oğlu Quliyev, 1901-ci il...
65. İsmayıl Nəcəfov, 1915-ci il...
66. Qulu Əhməd oğlu Namazov, 1897-ci il...
67. Qədim Qasım oğlu Məmmədov, 1900-cü il...
68. Məmməd Qaraş oğlu İskəndərov, 1902-ci il...
69. Yolçu Quliyev, 15 dekabr 1912-ci il...
70. Yaqub Qasımov, 1897-ci il...
71. Salman Namazov, 1902-ci il...
72. Hübət Musa oğlu Səferov, 10 iyun 1905-ci il...
73. Qasım Qasımov, 10 may 1908-ci il...
74. Nəsim Məmmədov, 1916-cı il...

P.S. İrəvan şəhərindən cəbhəyə yollanan və əsir düşərgələrində amansızlıqla həlak olan soydaşlarımızın qısa siyahısına görə bu kəslər haqqında məlumatı olanlardan xahiş edirik ki, onlarla bağlı bilgiləri varsa, lütfən əsirgəməsinlər...

Qismət YUNUSOĞLU
Bakı Dövlət Universitetinin
müəllimi

50 yaşlı Vətən sevdalısı

Birinci Qarabağ müharibəsi başlananda Elşən Bəşirov da Vətəni müdafiə etmək üçün savaşa yollandı. Və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda son damla qanına qədər erməni diğaları ilə döyüşüb, şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Öz xalqı üçün örnek olacaq bir tarix yazıb gedən qəhrəman Vətən sevdalısının 50 yaşı tamam olub. Əbədiyyət adlı ulduzlu dünyasında gələcəyə boylanən, mənən diri olan şəhidə doğulub boya-başa çatdığı Masallı rayonunun Təklə kəndində bu münasibətlə anım tədbiri keçirildi. Kənd məktəbində baş tutan tədbirdə kənd ərazi nümayəndəsi, bələdiyyə sədri, ictimaiyyət nümayəndələri, mədəniyyət işçiləri, şəhidin ailə üzvləri, məktəbin müəllim və şagirdləri iştirak edirdilər.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan Vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anılmaqla başlanan tədbirdə məktəbin direktoru Oktay Abıyev şəhid Elşən Bəşirovun şərəfli ömür və döyüş yolu barədə məlumat verərək dedi: - Şəhid Elşən Dənizxan oğlu Bəşirov 1992-ci ildə hərbi xidmətə çağırılıb. Gəncə batalyonunun tərkibində Ağdərə bölgəsində qəhrəmanlıqla döyüşüb. 1993-cü il aprel 2-də Ağdərə uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub. Elşən cismən aramızda olmasa da, mənən qəlblərdə yaşayacaq, hər an ehtiramla xatırlanacaq.

Masallı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Təklə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Tural Bəşirov, məktəbin müəllimi Əhməd Rzayev və başqaları Prezident, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında müzəffər Ordumuzun qazandığı tarixi qələbədən, bu zəfərin qazanmasında qəhrəman oğulların şücaətindən, Elşən kimi igidlərin Vətənə, torpağa sevgisindən söz açdılar.

Məktəbililərin ifasında səslənən şəhidlərə, Vətənə həsr olunan şeirlər tədbirə qəhrəmanlıq, ictimaiyyət nümayəndələri, mədəniyyət işçiləri, şəhidin ailə üzvləri, məktəbin müəllim və şagirdləri iştirak edirdilər.

Daha sonra tədbir iştirakçıları şəhidin məzarını ziyarət edib, ehtiram əlaməti olaraq önünə gül dəstələri qoydular.

Şəhidin qardaşı Elxan Bəşirov ailə üzvləri adından onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevə, eləcə də tədbirin təşkilatçılarına minnətdarlığını bildirdi.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

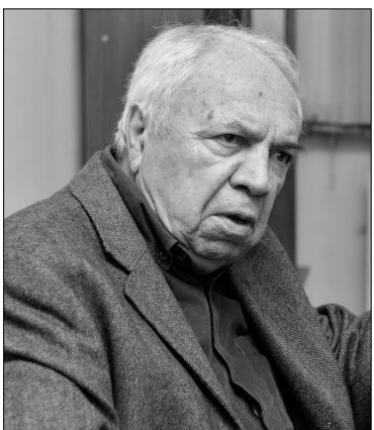
Əxlaq

də hiss və ehtiraslarında təzahürünü tapır. Spinoza bu prizmadan hiss və ehtirasların pisləməyin əleyhinə çıxır və bu cəhdi insanın səadət və meylinə qarşı çıxmaq kimi dəyərləndirir, amma bunlar ağılla - zəka ilə idarə olunmalıdır. Ehtirasın fəsadı və fəzileti əxlaqda təzahür edir, əxlaqın əsasında dayanır, deməli, səadət, xoşbəxtliyin də mahiyyətində ağıl dayanır. Spinoza yazır ki, hiss və ehtiraslarımız bizə ancaq o zaman həqiqi xoşbəxtlik gətirər ki, bunlar ağılla, zəka ilə idarə olunsun. İnsan təbiəti elədir dünyanı və özünü dərk etməyə cəhd göstərir və buna naildirsə, özünü bir o qədər azad hesab edir, ona görə ki, ehtiraslarının kölgəsinə çevrilir. Mənfi ehtiraslarını lazımi dərəcədə nəzarətdə saxlamağı bacarır. Dünyanın xüsusilə, ziddiyyətlərini başa düşür və öz mövqeyini bildirirsə - onun ruhu sakitləşir. Antik filosof Empedokli bir şeirində demişdir:

**Yalnız ruh mövcuddur...
müqəddəs, əzəl.
Gəzir fikir kimi o, kainatı...**

Ehtiras: vücudun təlatümü

Allahverdi Eminov

Azərbaycan filosofu, professor Ziyəddin Göyüşov yazmışdır ki, səadət, həyatın məqsədi istək, arzu və ehtirasları ən dolğun surətdə yerinə yetirməkdən ibarətdir. Lakin bu hiss daima baş vermir, ehtiras insanın daxili aləmini hakimiyyətinə salanda mənfi emosiyalar üstünlük təşkil edir, qarşısını almaq işi çətinləşir, qarşısını almaq məqamı yetişəndə, yəni ehtiraslar üzərində qələbə çalınanda xoşbəxtlik növbə gözləyir, qapıdan içəri girir. Bir şərtlə, insan həzz, nəşə almaqdan ötrü alçaq hisslərdən qorunmalıdır. Bunu antik filosof Aristotel də xüsusi göstərmiş: insan özünü bundan qorunmalıdır, bunun vasitəsilə ağıl - zəka nəzarəti itirməməlidir demişdir. İnsan rütbəsi və maddi təminatından asılı olmayaraq mənfi ehtiraslarını yaxına buraxmamalı və üç şərtə əməl etməlidir. Yadda şımızın təzələnməsi üçün bu "üçü" xatırladıram. İnsan: 1) tam inkişaf etməli, kamilləşməlidir, 2) sağlamlığa, firavanlığa və digər nemətlər bolluğuna malik olmalı-

dır, 3) dövlət işlərində iştirakını təmin etməlidir. Məsələnin mahiyyətinə: sosial - iqtisadi və siyasi aspektlərinə varanda ehtirasların bu gün daha yüksək dərəcədə mənfi səciyyə daşıdığını görürük və Aristotel konsepsiyasına biganə qalırıq.

İnsan xobəxtlikdən usanmamalıdır, ona görə ki, bu azadlığa yol açır. Epikürün belə bir yanaşmasında da ehtiras mənfi qarşılanır. Lakin böyük etik Ziyəddin Göyüşovun yanaşması maraqlıdır. Yerdə qalan ehtiraslar ramediləndir, ipə -sapa yatandır, həтта işin yüksək və tez icrasında yetərlidir. Xüsusilə, yaradıcılıqda, sənətkarın daxilində normal, məkriz ehtiras yarananda yaratma alınır və demək olar ki, əziyyətsiz başa gəlir...

Mən xeyli günlərdi məhz bu mövzuda yazmağı qərara almışdım, ədəbiyyatları vərəqləyirdim, qeydlərimi aparırdım, lakin oturub yazmaq həvəsim çatışmırdı. Bilirdim ki, bu həvə ehtiras hissine yetidirməyi bacardım... Bəli, R.Dekart insanın mənəvi dünyasında ehtirası yüksək qiymətləndirməklə həm də göstərmişdir ki, insan yalnız öz ehtiraslarını idarə etməyi bacardıqda azaddır, əks təqdirdə o, quldur, kölədir.

Beləliklə, ehtirasın çılğınlığına, ifrata varmağına şərait yaratmaqda yeganə yolu ağıl - zəkanın - idrakın xidmətindən istifadə etməkdir. Belə çıxır ki, ehtiras maddidir, ona görə də qəddarlıq, xəsislik və sair mənəvi xəstəliklər də maddidir? Məşhur Roma filosofu Seneka qeyd edir ki, ehtiraslar üzün ifadəsini dəyişir, alnı qırıqlanmağa, üzü gülümseməyə, qızarmağa məcbur edir, bədəndəki bu cür dəyişikliklər materiya ilə bağlı deyil? Əgər ehtiraslar maddidirsə, onda xəsislik, qəddarlıq kimi mənəvi xəstəliklər də maddidir. Senekanın yaxınlaşmasında diqqət kəsilsək, Dekartın "qul", "kölə" qiymət verməsi acza şübhə altına düşür. Senekada: "Kim zənn edirsə köləlik insanın bütün cəhətlərinə şamilir, o, səhv edir. İnsanın yalnız cismani varlığı təbedir, öz-özünün ağasıdır, yalnız bədənin taleyi ağasının əlindədir, istəsə onu alır, amma istəsə satır, insanın daxilini alver vasitəsinə çevirə bilməz.

Elə isə ağıl - zəka - idrak da maddidir və insanın mənfi hisslərinin qarşısını almağa qadirdir. Dekart üçün mükəmməl zəka - ağıl insan ehtiraslarının hakimidir, bu mənfi müdriklik həyatda ən yüksək nemət, ağıl isə əxlaqın meyarıdır. Təbiidir ki, insan səadətində, xoşbəxtliyinə səylidirsə bu, ilk növbə-

ehtirası fərqləndirməliyə. Deyək ki, arzu və istək bir-birinə yaxın və bir-birini tamamlayan anlayışlardır. Şübhəsiz hər ikisinin mənəvi tutumundan çox şey asılıdır. İnsan fərd daha böyük, əlçatmaz şeylərə nail olmağı ürəyindən keçirə bilər, amma bu, mümkünsüzdür. Yaxud, nisbətən əldə etməyə şey işləri arzular. Bunların reallaşmasında həm sosial, həm də psixoloji amillər əsas şərtlərdən sayılır. Ola bilsin birinci imkan xaricindədir. Yuxarıda Aristotela istinadən üç şərtəndən biri də insanın dövlət işlərində iştirakının vacibliyidir, bu isə elə asan arzu da deyil. Əlbəttə, qarşıya məqsəd qoymaq və buna cəhd etmək qadağası yoxdur. Lakin 99 faiz bu, qeyri-mümkündür. Həтта bu, "bir faiz" üçün hər cür mənfi emosiyalara əl atmaq, ehtirasları işə salmaq - boş stimuldur və əxlaqi borcu tapdalaşdırmaq! Ehtiras içəridən insanı bütün mənəvi dəyərlərdən məhrum edir, onda konkret bir neməti səadətə, xoşbəxtliyə çatmaq imkanlarına qarşı sərvət, şəhərvət, nəfs və s. hisslərini çıxarır. Tam əxlaqsızlıq kompleksi yaradır. Belə hallarda J.J.Russoya görə, ehtiraslardan tamamilə imtina etmək lazımdır.

(Ardı var)

“Qızılcaadan qorunmağın ən yaxşı və təhlükəsiz yolu...”

Nigar Cəfərova: “Peyvənd qızılcaya qarşı güclü immunitet yaradır və yoluxma riskini aradan qaldırır”

Səhiyyə Nazirliyi K.Y. Fərəcova adına Elmi Tədqiqat Pediatriya İnstitutunun pediatri Nigar Cəfərova hesab edir ki, peyvənd qızılcaya qarşı güclü immunitet yaradır və yoluxma riskini aradan qaldırır. “Hürriyyət” N. Cəfərovanın müsahibəsini oxucularına təqdim edir:

- Nigar xanım, ilk öncə kəskin respirator virus infeksiyaları haqqında məlumat verərdiniz...

- Kəskin respirator virus infeksiyaları (KRI) - kəskin yoluxucu virus xəstəliklərini özündə birləşdirir. Bu xəstəliklər zamanı əsasən yuxarı tənəffüs yollarının selikli qişası zədələnir. Kəskin respirator virus infeksiyalarının törədiciləri çox saylı viruslardır (qrip, paraqrip, adenovirus, respirator sinsitial, rinovirus, reovirus və s).

KRVİ öz-özlüyündə o qədər də təhlükəli deyil. Təhlükəli sayılan onun ağırlaşmasıdır. Ağırlaşmalara bronxit, sətəlcəm, otit, angina aiddir. Kəskin respirator virus infeksiyaları əsasən hava-damcı yolu ilə yayılır. Lakin oyuncaqlar, əmzik, qulluq əşyaları vasitəsilə də yayıla bilər.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, bu viruslar xarici mühitdə çox davamsızdır. Onlar otaq temperaturunda və günəş şüalarının təsirindən bir neçə saata məhv olurlar. Bu xəstəlik əsasən tənəffüs yollarına təsir edir.

- KRVİ-nin əlamətləri hansılardır?

- Kəskin respirator virus infeksiyasının əlamətləri hərarətin yüksəlməsi ilə başlayır. Uşaqda halsızlıq, əzələ və oynaq ağrıları, yuxu pozğunluğu, kataral əlamətlər, boğaz ağrısı, burun tutğunluğu və ya burun axması da ola bilər.

Kəskin respirator virus infeksiyası çox hallarda öskürək və zökəmlə müşayiət olunur. Əgər virus mədə-bağırsaq sistemini də zədələyirsə, bu zaman qusma, ishal, qarında ağrı kimi əlamətlər qeyd olunur.

Adətən KRVİ başladığı gündən etibarən 7-10 gündən sonra keçib gedir.

- Kəskin respirator virus infeksiyalarının müalicəsi və profilaktikası necə aparılır?

- Kəskin respirator virus xəstəliyi ilə yoluxan uşağın ictimai yerlərdə olması tövsiyyə edilmir. Xəstələrlə təmas mümkün qədər məhdudlaşdırılmalıdır. Bol maye verilməli, qaldığı otağın havası tez-tez

dəyişdirilməlidir. KRVİ-dən qorunmağın güclü üsullarından biri də əllərinizin düzgün yumasıdır. Uşağa tərkibində vitamin və mineralarla zəngin olan qidalar verilməlidir.

Validəynlərin nəzərinə çatdırmaq istərdik ki, virus xəstəlikləri zamanı övladlarını vaxtında pediatri müayinəsinə aparsınlar ki, xəstəlik fəsadlaşmasın. Çünki profilaktika uşaqların sağlam gələcəyi üçün çox önəmlidir.

- Doktor, istərdik ki, qızılca xəstəliyi haqqında da ümumi məlumat verərdiniz...

- Qızılca hava-damcı yolu ilə yayılan və insandan-insana keçən virusdur. Qızılcaya əsasən uşaqlar yoluxur, lakin digər yaş qruplarından olan insanlar da bu virusa yoluxa bilər. Xəstə insan asqırdıqda, öskürdükdə və ya digər sağlam şəxsle fiziki təmasda olduqda xəstəliyin bir insandan digərinə ötürülməsi baş verə bilər.

Sağlam insan qızılcaya yoluxmuş insanın istifadə etdiyi əşyalarla təmas edərsə və yaxud xəstəyə qulluq zamanı virus əllər vasitəsilə həmin şəxsə keçə bilər. Buna görə də, xəstə insana qulluqdan sonra əllər sabunla yuyulmalıdır. Qızılca xəstəliyinin giriş qapısı yuxarı tənəffüs yollarının selikli qişasıdır. Bu xəstəliyin inkubasiya dövrü 7-14 gün təşkil edir.

- Qızılcanın əlamətləri hansılardır?

- Xəstəlik soyuqdeymə əlamətləri ilə başlayır. Qızdırma, intoksikasiya, səpkilərlə xarakterizə olunur. Lakin xəstəlik gedişatına görə digər səpkilli infeksiyalardan fərqlənir. Əsas əlamətlərdən biri səpkilərin mərhələli olmasıdır.

Qızılcanın başlanğıc əlamətləri - burun axması, asqırma, öskürmə, yüksək hərarət, yuxululuq, boğaz ağrısı, ağzın selikli qişasında boz ləkələr, konyunktivit (qırmızı gözlər), işığa qarşı həssaslığın art-

masıdır.

Xəstəliyin 4-7-ci günləri arası səpgilər başlayır və mərhələlərlə olur. Səpkilər əvvəlcə üzdə, alında, qulaq və boyun arxasında başlayır, sonra bədəne, növbəti günlər isə qola və ayaqlara yayılır. Adətən dəridə qırmızı rəngdə, yüngül qabarıq olur. 50% xəstələrdə səpkilər ovqun içində və ayaq altında da görünür. Səpkilər 3-4 gün davam edir və ortaya çıxdığı yerdən başlayaraq təqribi 7 gün müddətində solmağa, tündləşməyə, qabıqlanmağa başlayır və tədricən keçirlər.

- Qızılca necə qorunmaq olar?

- Qızılca xəstəliyinə ancaq həkim dəqiq diaqnoz qoya bilər. Sağalana qədər uşaq həkim nəzarətində olmalıdır. Ağırlaşmalar baş verərsə, uşağı mütləq xəstəxana şəraitində müalicə etmək lazımdır. Yeni bütün hallarda həkimə müraciət etmək ona görə vacibdir ki, ağırlaşmalar vaxtında müəyyənləşsin.

Qızılcaadan qorunmağın ən yaxşı və təhlükəsiz yolu xəstəliyə qarşı vaxtında peyvənd olunmaqdır. Qeyd edək ki, peyvəndlənmənin vacibliyini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi vaksin preparatlarının alınıb ölkəyə gətirilməsini təşkil edib. Peyvənd qızılcaya qarşı güclü immunitet yaradır və yoluxma riskini aradan qaldırır.

Uşaqların sağlamlığının qorunması və yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə ölkədə qüvvədə olan “Profilaktik peyvəndlər təqvimini”ne əsasən 1 və 6 yaşlarında olan bütün uşaqlar 2 dəfə qızılca, epidemik parotit və məxmərək infeksiyalarına qarşı vaksinasiya olunmalıdırlar. Peyvəndin 1-ci dozasını vaxtında almayan uşaqlar tez bir zamanda vaksinasiya olunmalı, 6 yaşına çatdıqda isə peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar. Hər hansı səbəbdən peyvəndin 2-ci dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqlar tez bir zamanda peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar. Peyvəndin hər iki dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqlar minimum 4 həftə intervalla peyvəndin 1-ci və 2-ci dozalarını almalıdırlar.

Validəynlərə üzümlüyü tutub demək istəyirik ki, övladlarınızı peyvəndlərdən yayındırmayın. Onların sağlamlığı və gələcəyi sizin əllərinizdədir!

Hazırladı: İ. SABİRQIZI

Unudulmuş Lerik

Bu il qış sərt keçsə də...

Həmişə olduğu kimi, Lerikdə bu il də qış sərt keçir. Buna baxmayaraq, dağ rayonun kənd evlərini qızdırmaq üçün indi çoxu əl-ayağa düşüb yanacaq odun axtarır. Onu da tapmaq çox müşkündür. Nəticədə günlərlə soyuq otaqlarda oturmaq məcburiyyətində qalmalı olursan.

Artıq bağlarda olan meyvə ağacları da tükən-mək üzrədir.

Lerikin əksər kəndlərində sobaları yandırmaq olduqca ağır yüküdür. Qaz yox, odun qızıl qiymətinə, ev soyuq. Beləcə, mavi yanacağı dünyanın çox yerini isidən bir ölkənin vətəndaşları qışın sərt şaxtasından əziyyət çəkir, günlərlə çətinliklər qarşısında acız qalırlar.

İnsafla desək, neft və qaz ölkəsi olan Azərbaycan bu sahədə yaxşılaşmağa doğru həyata keçirilən tədbirlər görülür. Amma bunu dağlar diyarına aid etmək mümkün deyildir. Lerikin yüzə yaxın yaşayış məntəqəsində qaz yoxdur. Səbəb isə yerlərdə xalqın taleyinə məsul olan rəhbərlərdir. Belə ki, çoxdan ortaya atılan problemin həlli ilə bağlı vədələr verilsə də, məqamı gələndə dövlətin etibar etdiyi məmurlar iş görmək əvəzinə, müxtəlif bəhanələrlə adamları aldada bilirlər. Hətta ölkə başçısının bu vacib sosial məsələ, yəni öz vətəndaşların firavan yaşayışı üçün ayırdığı vəsait ayrı-ayrı vəzifə tutanlar tərəfindən mənimşənilib.

Odur ki, illərdir Lerikin əksər kəndlərinin qaz həsrətinə son qoyulmur. Sanki xalqın ən çox etimad bəslədiyi Prezidentin əksinə olaraq, Lerikin səlahiyyət sahibləri elə lerikilərin his-pasdan qurtarıb rahat günə çıxmasını istəməirlər.

Rayonun Hamarat, Siyov, Qışlaq, Conu, Daster, Hovil, Dzəpök, Bradi... kəndlərində vəziyyət daha acınacaqlıdır. İllərlə yoluna qoyulmayan sosial məsələlərin ucbatından adlarını çəkdiyi kəndlərin əhalisi doğma ocağını qoyub respublikamızın müxtəlif yerlərinə üz tutur. Elə kənd vardır ki, artıq tam boşalmaq üzrədir. Təzə köç edənlərin dediyi isə belə olur: “Çoxdan unudulmuşuq. Palçığa, qaranlıq gecələrə birtəhər dözürdük. Gəl ki, bizim yerlərin şaxtasından qurtulmaq hər adamın işi deyil. Ocağını qalamağa daha ümid qalmayıb...”

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü